

ಗುರಿ ಒಂದೇ, ಸಾಧನೆ ಒಂದೇ
ಆನಂದವೇ ಗುರಿ,
ಆನಂದ ಸೂತ್ರವೇ ಸಾಧನೆ.

(ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಆತ್ಮಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ
ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಿಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸಾರದ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ)

ಅನುವಾದಕರು :

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ಕುರಬರ

ಎಂ. ಎಸ್. ಸಿ.

ಲೆಕ್ಚರರ, ಜಿ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಕಾಲೇಜು

ವಿದ್ಯಾಗಿರಿ, ಧಾರವಾಡ-೪

ಗ್ರಂಥ ಪೋಷಕರು :

ಶ್ರೀ ಬಸಸ್ವಾ ಬಸನಂತಸ್ವಾ ಪಟಾತ

ಸಾ : ಗುಡಿಕಟ್ಟಿ, ತಾ : ಬೈಲಹೊಂಗಲ, ಜಿ : ಬೆಳಗಾವಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಶ್ರೀ ಆತ್ಮಾನಂದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರಕಾಶನ

ಸಾ : ಹಂಗರಕಿ ಪೋ : ಗರಗ ತಾ & ಜಿ : ಧಾರವಾಡ

ಓಂ ನಮಃ ಸುಖಾಯ

ಓಂ ನಮೋ ನಾನವ

ಗುರಿ ಒಂದೇ, ಸಾಧನೆ ಒಂದೇ
 ಆನಂದವೇ ಗುರಿ,
 ಆನಂದ ಸೂತ್ರವೇ ಸಾಧನೆ.

(ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಆತ್ಮಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ
 ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಿಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸಾರದ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ)

ಅನುವಾದಕರು :

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ಕುರಬರ

ಎಂ. ಎಸ್. ಸಿ.

ಲೆಕ್ಚರರ, ಜೆ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಕಾಲೇಜು

ವಿದ್ಯಾಗಿರಿ, ಧಾರವಾಡ-೪

ಗ್ರಂಥ ಪೋಷಕರು :

೦೦-೨

ಶ್ರೀ ಬಸಪ್ಪಾ ಬಸವಂತಪ್ಪಾ ಪಟಾತ

ಸಾ : ಗುಡಿಕಟ್ಟೆ, ತಾ : ಬೈಲಹೊಂಗಲ, ಜಿ : ಬೆಳಗಾವಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

೧೯೫೫

ಶ್ರೀ ಆತ್ಮಾನಂದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರಕಾಶನ

ಸಾ : ಹಂಗರಕಿ ಪೋ : ಗರಗ ತಾ & ಜಿ : ಧಾರವಾಡ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಶ್ರೀ ಆತ್ಮಾನಂದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರಕಾಶನ
ಸಾ. ಹಂಗೆರೆಕೆ, ಪೋ : ಗರಗ ತಾ. & ಜಿ : ಧಾರವಾಡ

ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ ೧೯೮೧, ೧೦೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳು ಪ್ರಕಾಶಕರಿಂದ ಕಾಯ್ದುಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಬೆಲೆ : ೨-೦೦

ಮುದ್ರಕರು :

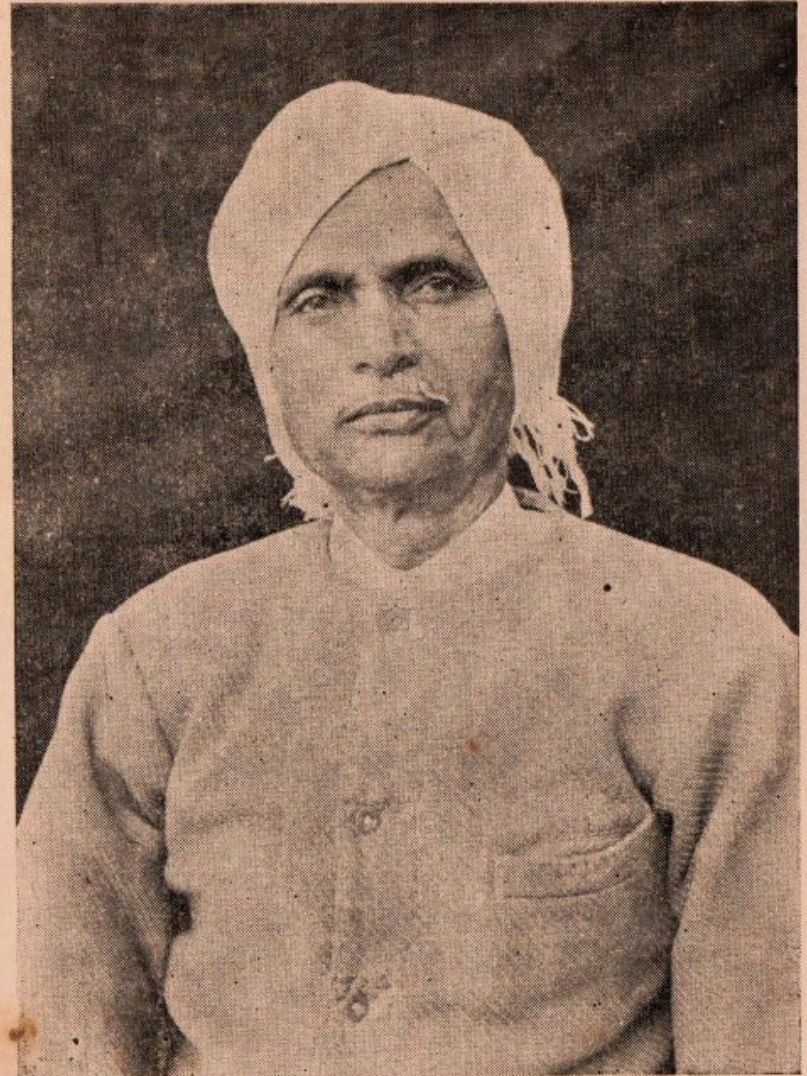
ಬಿ. ಎಸ್. ಸಾಧನಿ

ವಿನಯ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಹೆಬ್ಬಳ್ಳಿ ಅಗಸಿ,

ಧಾರವಾಡ-೧

ಓಂ ನಮಃ ಸುಖಾಯ

ಓಂ ನಮೋ ನಾನವೆ

ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಸದ್ಗುರು ಆತ್ಮಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು

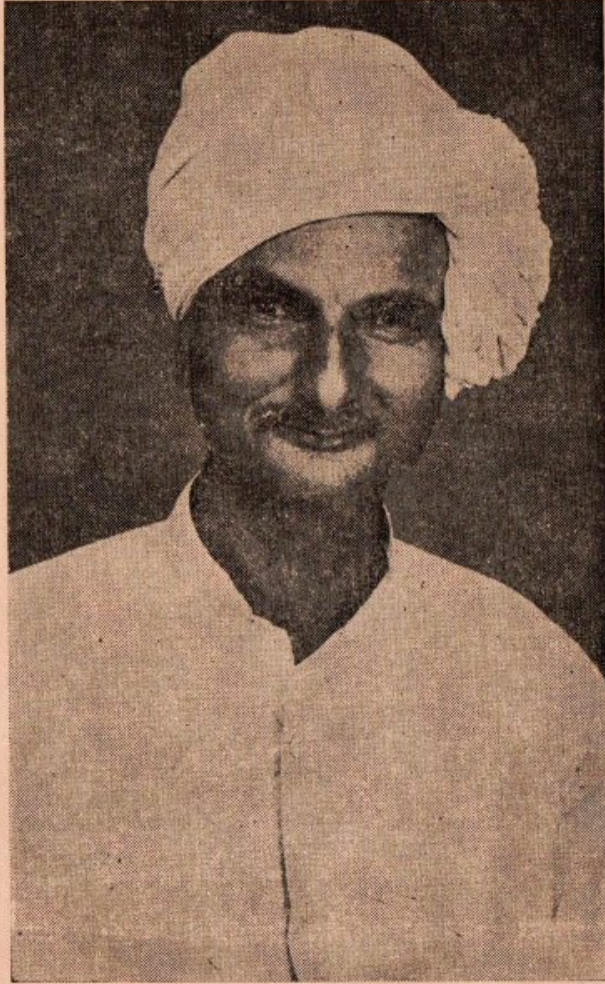
M. A.

ಮನಿಹಾಳ-ಸುರೇಬಾನ

ಓಂ ನಮಃ ಸುಖಾಯಾ

ಓಂ

ಓಂ ನಮೋ ನಃನವೆ

ಗ್ರಂಥ ಪೋಷಕರು :

ಶ್ರೀ ಬಸಸ್ವಾ ಬಸವಂತಸ್ವಾ ಪಟಾಕ

ಸಾ : ಗುಡಿಕಟ್ಟಿ ತಾ : ಬೈಲಹೊಂಗಲ ಜಿ : ಬೆಳಗಾವಿ

ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಮೂಲವನ್ನು ಮರೆತಂತಾಗಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ಅವನ ಕರಣವು (ಉಪಾಧಿಯು) ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದು ಮತ್ತು ಮಲಿನಾಂಶಗಳಿಂದ ದೂಷಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅತಿ ಮಂದವಾದ ಆನಂದಾನುಭೂತಿಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಸೃಷ್ಟಿ ಕ್ರಮವು ಮತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತೋರಿದ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಜೀವನು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸ್ಥೂಲ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಕಾರಗಳ ಕಡೆಗೆ ತನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಜೀವನು ಸೋಪಾಧಿಕನಾಗಿ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದಾಗ (ಅಂದರೆ ಆನಂದಮಯ, ವಿಷ್ಣು ನಮಯ, ಮನೋಮಯ, ಪ್ರಾಣಮಯ ಮತ್ತು ಅನ್ನಮಯ ಕೋಶಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದಾಗ) ಈ ಉಪಾಧಿಯು ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ, ಚಿತ್ತ ಮತ್ತು ಅಹಂಕಾರಗಳೆಂಬ ರೂಪಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ಎಲ್ಲ ಕೋಶಗಳನ್ನು ಮೀರಿದೆ. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಈ ಕೋಶಗಳ ಭಾವ (ಭಾಸ) ಎಲ್ಲ. ಜೀವನು ಅನ್ನಮಯ ಕೋಶವನ್ನು ಧರಿಸಿದಾಗ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಪಂಚ ಪ್ರಾಣಗಳ, ಪಂಚಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳ, ಪಂಚಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಂಟಾಗುವುದು.

ಜೀವನು ಆನಂದವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಆನಂದವು ನಿಶೇಷವಾಗಿ ಮರೆತು ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಆನಂದದ ಬಯಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಆನಂದಾನುಭವವನ್ನು ಯಾರೂ ಮರೆಯಲಾರರು. ಆದರೆ ಆನಂದವು ಎಲ್ಲಿ, ಹೇಗೆ, ಏಕೆ ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು ಎಂಬುವನ್ನು ಮರೆಯಬಹುದು. ಅದರಂತೆ ಮಾನವನು ವಿಶ್ವದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮರೆಯಬಹುದು. ಜೀವನಿಗೆ ಯಾರೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಆನಂದದ ಗುರುತನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಲಾರರು. ಜೀವನ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಅನುಭವವು ಆನಂದವು. ಮಾನವನು ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಆನಂದದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಸುಖವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಯಾವದೇ

ಬಾಹ್ಯಾಂತರ ಸಾಧನಗಳ ಅಥವಾ ಬೇರೆಯವರ ಉಪದೇಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸುಖವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಆನಂದಾನುಭವದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವದೇ ಗುರು ಅಥವಾ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಅನ್ಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಅನುಭವವು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಪೂರ್ಣವಿದೆ. ನಮಗೆ ಯಾವುದರ ಗುರುತಿದೆಯೋ ಮತ್ತು ಯಾವುದನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೋ, ಅದು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಅದನ್ನು ಬಯಸಲು ಬರುವುದು. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆನಂದದ ಗುರುತಿದೆ, ಆನಂದವನ್ನು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತದ್ದರಿಂದ ಅಥವಾ ಮರೆತಂತಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲು ಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆನಂದವು ಜೀವನ ಮೂಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಲವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮರೆಯದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಆನಂದದಿಂದ ಬೇರೆ ಇದ್ದಾಗ, ಆನಂದವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಅತಿ ಕೀಳು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಆನಂದದ ಅನುಭವವಿದೆ. ಮಾನವ ಅಥವಾ ಉಳಿದ ಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆನಂದದ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸುಸಾರವಾಗಿ ತಾವೇ ಗಾಢನಿದ್ರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಆನಂದದ ಅನುಭವವನ್ನು ಮತ್ತು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಕಲಿಸಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಗೆ ಅನ್ಯವಾದ ಏನನ್ನೂ ಅವಲಂಬಿಸಬಾರದು. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಇರಲಿಲ್ಲವೋ ಅದು ಅನುಭವಕ್ಕೇನೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಇರಲಿಲ್ಲವೋ ಅದನ್ನು ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಅಥವಾ ಸಹಾಯ ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಆನಂದದ ಅನುಭವವಿದೆ. ಆನಂದವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲು ವಿದ್ವತ್ಪೂರಿತ ಭಾಷಣ ನೇನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಸಾಧನವು. ಇಾತಿ, ಮತ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಮೂರ್ತ

ವಸ್ತು, ಬಾಹ್ಯಾಡಂಬರ, ಲಿಂಗ, ವಯಸ್ಸು, ದೇಶ, ಪ್ರದೇಶ ಮುಂತಾದವುಗಳ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಮೂಲಕ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಆನಂದದ ನೆನಪು ಯಾರಿಂದಾದರೂ ಕಲಿತುಕೊಂಡು ಅಥವಾ ಕೇಳಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಬಂದದ್ದಲ್ಲ, ಅದು ತನ್ನ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಿಂದಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಮಾನವನಿಗೆ ಇರುವು, ಅರಿವು, ಆನಂದದ ಅನುಭವವು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಇದೆ. ಅವನು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಆನಂದದ ಅನುಭವವನ್ನು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನವನು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ, ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮತ್ತು ಗಾಂಜಾ, ಅಫೀಮು, L. S. D. ಮುಂತಾದ ಅಮಲು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸೇವನೆಯಿಂದಂಟಾದ, ಅಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ. ಗಂಡ, ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು, ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗಳು ಅಥವಾ ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮಾನವನು ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಜೀವನು ಉದಯಿಸಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳು ಅಥವಾ ಜೀವಾತ್ಮರು ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಉದಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆನಂದದಿಂದ ಉದಯವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವಾತ್ಮರು ಆನಂದ ಹೊಂದುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಜೀವಿಸುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವನು ಯಾವುದೇ ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವದರಿಂದ ಸಂತ್ಯಜನಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬದಲಾಗಿ ಅವನು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಿಷಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಿಂದ, ಕಡೆಗೆ ತಾನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದ ಶರೀರದಿಂದಲೂ ಕೂಡ ನಿರಾಶೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳು ಆನಂದಸ್ವರೂಪವಲ್ಲ. ವಿವೇಕಿಯಾದವನಿಗೆ ವಿಷಯಗಳ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಆನಂದದ ಗುರುತು ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಥಮ ಅನುಭವದ ಮುಖಾಂತರವೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಆನಂದದ ಗುರುತು ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮುಖಾಂತರವಿಲ್ಲ. ಜೀವನು ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಬಾಹ್ಯ ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹರಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಬಾಹ್ಯ ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ದೃಶ್ಯವಾಗುವವು. ಜೀವನಿಗೆ

ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಗುರುತಾದ ವಸ್ತುವೆಂದರೆ ಆನಂದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವನು ತನ್ನ ಜೀವನ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಲು ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗದೆ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳು ಆನಂದ ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ದೀರ್ಘಕಾಲದ ನಂತರ ಅಥವಾ ವಿಷಯಭೋಗದ ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ, ಅವನು ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಅಜ್ಞಾನದ ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ನಮಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳಚಿ ಒಗೆಯಬೇಕು. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮಾನವನನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮಾನವನ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಯಾವ ಬಾಧೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಜೀವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದನೇ ಇದ್ದಾನೆ, ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ಆವರಿಸಿದಂತಿರುವ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ, ತನ್ನ ನಿಜದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವದರಿಂದ ಅಜ್ಞಾನವು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಜ್ಞಾನವು ಅರಿವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತೋರಿ, ಅರಿವನ್ನೇ ಆವರಿಸುವದು. ಅಜ್ಞಾನವು ಕನಸು ಜಾಗ್ರಗಳೆಂಬ ವಿಕೃತ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವದು ಮತ್ತು ಈ ತೋರಿಕೆಯ ಕನಸು ಜಾಗ್ರಗಳನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರಿಸುವದು, ಇರುವಿಕೆಯ ಅರಿವನ್ನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ತೋರಿಸುವದು. ಅರಿವು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಇರುವದು. ಅರಿವು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಂಟಾದ ಮೂಗೂ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನವೇ ಶಾಶ್ವತ ಸತ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅನಾದಿ ಭೇದತ್ವವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವದು.

ಜೀವನು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಾಗಿದೆ. ಜೀವನು ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ತನ್ನ ನಿಜವಲ್ಲದ ಬಾಹ್ಯ ವಸ್ತುಗಳೇ ತನ್ನ ನಿಜವೆಂಬ ತಾದಾತ್ಮಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಭ್ರಾಂತಿಯು ಜೀವನು ಸ್ಥಾಂತಿಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಜಡಕಲ್ಪನೆಗಳಾದ ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖವನ್ನು ಹುಡುಕು

ವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು (ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವನ್ನು) ತಾನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಆದ ಸ್ಥಿತಿಯೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

ಮಾನವನು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆತು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿಂದ ವಿಷಯೇಂದ್ರಿಯ ಸಂಪರ್ಕ ಭೋಗ ಮತ್ತು ಅಮಲು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಸುಖಿಯಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮತ್ತು ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ನಾಶವಂತ ಮತ್ತು ಜಡವಿರುತ್ತವೆ. ವಿಷಯೇಂದ್ರಿಯ ಸಂಪರ್ಕ ಭೋಗವು ದಣವು ಅಥವಾ ಬೇಸರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅದು ಅತಿ ವಿಪತ್ತಿ ನದೂ ಮತ್ತು ನಿರಾಶೆಯುಳ್ಳದ್ದೂ ಇರುವುದು. ಅತಿ ವಿರಳವಾಗಿ ನಡುವೆ ಅಲ್ಪ ಸುಖವು ತೋರುವುದು. ಇದು ತೋರಿ ಹೋಗುವ ನರದ ತುರಿಕೆಯು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಪ್ರತಿಫಲವು ದುಃಖವೇ ಇರುವುದು. ಆದ್ದ ರಿಂದ ವಿಷಯವಸ್ತುಗಳು ಬೇಸರವಾಯಕವಾದವುಗಳು ಮತ್ತು ದುಃಖದಾಯಕ ವಾದವುಗಳು (ವಿಷದಾಯಕವಾದವುಗಳು), ಆದರೆ ಅವು ಆನಂದದಾಯಕ ವಲ್ಲ. ವಿಷಯೇಂದ್ರಿಯ ಸಂಪರ್ಕ ಭೋಗವು ದುಃಖದಿಂದ ತುಂಬಿರುವುದು, ನಿಜಾನಂದ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವು, ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಿರುವುದು. ವಿಷಯ ವಾಸನೆಗಳು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಚಂಚಲಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಮಾನವನು ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತವೆ. ಮಾನವನು ಪ್ರತಿದಿನದ ಕೊನೆಗೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ದಣವನ್ನು ಹೊಂದುವನು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ಪ್ರತಿದಿನದ ವ್ಯವಹಾರದ ಫಲವೇನೆಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮರುದಿನ ಅದೇ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಸುಖ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗ ಗುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅವನು ನಿದ್ರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೆ ಮರುದಿನ ಸುಖ ವನ್ನು ಹೊಂದುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇದೇ ಕ್ರಮವು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಡೆಗೆ ದಣವು ಅಥವಾ ಬೇಸರಿಕೆಯೇ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಮಾನವನು ಸಾಮಾ ನ್ಯವಾಗಿ ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಶ, ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧಗಳೆಂಬ ವಿಷಯಗಳ ಮೋಹವೆಂಬ ಮದಿರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿ, ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ತಲ್ಲೀನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರೌಢರಷ್ಟು ಕೂಸು ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಬಾಹ್ಯ ವಿಷಯವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಬಾಹ್ಯ ವಿಷಯವಸ್ತುಗಳ ಜ್ಞಾನವು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೇಲಿನ ಮೋಹವು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ, ಅವುಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗುವುದು. ವಿಷಯವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖವಿದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ಸುಖವು ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೇ ವಿಷಯವಸ್ತುಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವು. ತನ್ನ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯೇ (ನಿಜಸ್ವರೂಪವೇ) ಆನಂದದ ಸ್ಥಿತಿಯು.

ನಿಜವಾದ ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯಗಳಿಂದ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸುಖವು, ಮನಸ್ಸು ಲೌಕಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಂದ ಪಾರಾದಾಗ, ಅನಾಸಕ್ತವಾದಾಗ ನಿಶ್ಚಲ ಮತ್ತು ಶಾಂತವಿರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನವನಿಗೆ ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದು. ಇದು ಮಾನವನು ತನ್ನ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖದ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿ ಯನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅವನು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು (ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ) ಸುನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನೈತಿಕ ಬೆಳವಣಿ ಗೆಯು ಅತ್ಯವಶ್ಯವಿದೆ. ನೈತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಸಾಧಿಸ ಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಅತ್ಯವಶ್ಯವು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಾಲಿನ್ಯವು ಹೋಗಲಾರದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಶ್ಯ ವಾದ ತೂರ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲಾರದು. ಅನುಭವದ ಪ್ರಯೋಗ ಗಳನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಕ್ರಮೇಣ ನೀತಿ ಪರಿಪಾಲನೆಯಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯವು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗುವುದು. ಈ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳ ಪಾಲನೆಯು ವಿವೇಕದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾದರೆ ಅಂತ ಮುಖಿತಕ್ಕೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾದ ನಿರ್ಮೋಹವು ಸಾಧಿಸುವುದು. ನಂತರ ಆತ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಆತ್ಮನಿರೀಕ್ಷಣೆಯು ಆನಂದಾನು ಭೂತಿಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು. ಈ ಆನಂದಾನು ಭೂತಿಯ ಪ್ರಯೋಗವು ಮಾನವ ಜೀವನದ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವಾದ

ತೂರ್ಯಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವದರ ಮುಖಾಂತರ ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿಯನ್ನು (ಸ್ವರೂಪಾವಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು) ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

ಅವರವರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ದುಡಿಕೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಗುರುವಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಇರಬಹುದು ಅಥವಾ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದು ಅವನ ಭೂತಕಾಲದ ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನಕಾಲದ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪದ ಅಭ್ಯಾಸದ ವಿಚಾರಗಳು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಸ್ವರೂಪಾವಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು ಅಥವಾ ಸ್ವರೂಪನಿಷ್ಠ ಗುರುವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅವರಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದುವದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆಯ ಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಗುರುವಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಇರುವದೋ, ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಬರುವದಿಲ್ಲ.

ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ವಿಚಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪದ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬಹುದು. ತನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಅನುಭವದ ಒರೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೆಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಾನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ವಾಕ್ಯವನ್ನು (ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು) ಗ್ರಹಿಸಿ, ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಅನುಭವದ ಒರೆಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸರಿಯೆನಿಸಿದರೆ ಅದೇ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯಬಹುದು ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಒರೆಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು. ಏನೇ ಇರಲಿ ಇದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಧಿಕಾರತ್ವವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಮಾತ್ರ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸಹಾಯಕರಾಗಬಲ್ಲರು ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕರಾಗಬಹುದು. ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಕಾಣದೆ, ಗೊತ್ತು ಗುರಿ ಇಲ್ಲದೆ, ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಅಭೇದ್ಯ ಪರ್ವತದ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರುವಂಥವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ಅವರ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಡುವದರ

ಮೂಲಕ ಸಹಾಯಕರಾಗುವರು. ಅತಿ ಅಪವಾದದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಬ್ಬರಿಗೆ (ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಿಂದ ಸ್ವರೂಪದ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರಿಗೆ) ಗುರುವಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇಂಥವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಗುರುಗಳಿಂದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದರೂ. ಯಾವುದೇ ಉಪದೇಶವು ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲಾರದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಗುರುಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಉಪದೇಶವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೈಬಿಡಬೇಕು. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಆನಂದ ಸೂತ್ರವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದದವರ ಉಪದೇಶವು ಗೌಣವು. ಇದ್ದೆಲ್ಲವೂ ವಿವೇಕಯುತ ಮನಸ್ಸಿನ ಕೆಲಸವು.

ವೈರಾಗ್ಯವು ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರು ಏಹಿಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸುಖವು ಸಿಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅದರಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರೋ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ನಿಜಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗುವರೋ ಅವರೇ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದವನ ಅಂತಃಕರಣವೇ ಸನ್ಯಾಸ ಆಶ್ರಮವು. ಆದರೆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ (ನಿರ್ಜನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ) ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕಟ್ಟಡ ಅಥವಾ ಗುಡಿಸಲು ಸನ್ಯಾಸ ಆಶ್ರಮವಲ್ಲ. ದೇಹವು ಹೇಗೆಯೇ ಇರಲಿ, ಎಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ, ಜೀವನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿಯ ವೈರಾಗ್ಯವೇ ಸನ್ಯಾಸವು. ಸನ್ಯಾಸವು ದೇಹದ ಯಾವುದೇ ಬಾಹ್ಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು (ದೇಹದ ಪೋಷಾಕು, ಬಣ್ಣ, ದೇಹವು ಇರುವ ಸ್ಥಳ) ಅವಲಂಬಿಸಿಲ್ಲ. ಸನ್ಯಾಸವು ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲಿನ ನಿರ್ಮೋಹವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಜಾತಿ, ಮತ, ವರ್ಣಾದಿಗಳ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವನು ತನ್ನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ದೃಢ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವನೋ ಅವನೇ ಸನ್ಯಾಸಿಯು. ಇಂಥಹ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಸಾಗಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವ ವಿಷಯವೇ ಬೇರೆ ಇರುವದು.

ಮಠವೆಂದರೆ ನಿರ್ಜನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಕಟ್ಟಡವಲ್ಲ. ಮಠವು ಶಾಶ್ವತ ಸುಖದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತವನು ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳವು. ಮಠ ಎಂದರೆ ಶಾಶ್ವತ

ಸುಖವು. ಮಠವು ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗುಣಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಂ.
(ಶಾಶ್ವತ ಸುಖದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನು ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ)
ಯಾವದೇ ಬಾಹ್ಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬಿರುದಂಬಾವಲಿಗಳಾಗಲಿ ಇಂಥಿಂಥಹ
ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದೂ ತಿಳಿಸಲಾರವು. ತನ್ನ
ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರ ಮಾನವನು ಆರಮನೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿರ
ಬಹುದು.

ಮನಸ್ಸು ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸತತ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ನಿಗ್ರಹ
ವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವದು ಆನಂದದಾಯಕವು ಮತ್ತು ದುಃಖ
ದಾಯಕವು, ಯಾವದು ನಿತ್ಯವು ಮತ್ತು ಅನಿತ್ಯವು, ಯಾವದು ಸತ್ಯವು ಮತ್ತು
ಅಸತ್ಯವು ಮುಂತಾದ ವಿವೇಕದ ಸತತ ಅಭ್ಯಾಸವು ನಡೆಯಬೇಕು. ಇದೂ
ವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವೇಕಯುಕ್ತ ವೈರಾಗ್ಯವೇ ಚಂಚಲ
ವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸುವ ಏಕೈಕ ಸಾಧನೆಯುಂ. ವೈರಾಗ್ಯವು
ಸ್ವಸಂತೋಷದಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯವು
ಮಾನವನು ಈಗಿಂದೀಗಲೇ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವವಾಗಿ, ನಿರುಪಾಧಿಕವಾಗಿ ಆನಂದವನ್ನು
ಹೊಂದುವ ಉಪಾಯವು.

ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದವು ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪೂರ್ಣಾನಂದಮಯ ಸಚ್ಚಿದಾ
ನಂದ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಆನಂದವು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿಯನ್ನು
ಹೊಂದಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ತಲೆಬುರುಡೆ, ಮೊಳಕಾಲು ಪರಟೆ, ಅರಣ್ಯ
ಮತ್ತು ದೇಹದ ಮೇಲಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾ
ಗಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸೇ ತನ್ನ ರಾಗ-ದ್ವೇಷಾದಿ ಮಲಿನತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ
ತಪವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾ
ಗಿದೆ. ತಲೆಬುರುಡೆ, ಮೊಳಕಾಲು ಪರಟೆ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ದೇಹದ ಮೇಲಿನ
ಬಟ್ಟೆಗಳು ತಮ್ಮ ರಾಗ, ದ್ವೇಷ, ಲೋಭಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ತಪವನ್ನು
ಚರಿಸಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಅವಿವೇಕ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿಯ ಉಪಾಯಗಳೆಂ ದುಃಖವನ್ನು
ಎಂದಿಗೂ ದೂರಮಾಡಲಾರವು. ಪ್ರಾಣ ನಿರೋಧ (ಕರ್ಮ, ಉಪಾಸನೆ)

ಮುಂತಾದ ಜಡಕರ್ಮಗಳು ಅಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಅಧ್ಯಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕ
ಲಾರವು, ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ಅಜ್ಞಾನದ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆ:
ಕತ್ತಲೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳು ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಾರವು. ಮಂದ
ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅಥವಾ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅಥವಾ ದೂರದಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ
ಬೆಳ್ಳಿಯು ಕಪ್ಪೆಯ ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾರೋಪಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕಪ್ಪೆಯ
ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯೆಂಬುದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ
ಉಂಟಾದ ಕಪ್ಪೆಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿಯ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಅಧ್ಯಾರೋಪವು, ಕಪ್ಪೆಯ ಚಿಪ್ಪಿನ ಸರಿ
ಯಾದ (ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಇದ್ದ) ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಹೋಗುವುದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವ
ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದಲೂ ಹೋಗಲಾರದು. ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಂ
ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾರವು. ಅಜ್ಞಾನಾವರಣವು ಸ್ವರೂಪ
ವನ್ನಾವರಿಸಿದಂತಾಗಿದ್ದರೂ ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಆಧಾರವಾದ, ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶದ,
ಶುದ್ಧ ಆನಂದ ಸ್ವರೂಪದ ನಿಜ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಕೊಡವಿಹಾಕ
ಬೇಕು.

ಅಹಂಕಾರ ತ್ಯಾಗವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತ್ಯಾಗವು. ಅಹಂಕಾರವು ತನ್ನ ವೈರಿ
ತಾನೇ ಇರುವದು. ಅಹಂಕಾರವು ತನ್ನ ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಉಂಟು
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಅಹಂಕಾರವು ಅಂತರ್ಮುಖತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಚ್ಚಿ
ದಾನಂದದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತರೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದುವದು, ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ
ಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಚಂಚಲವಾದರೆ ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದು
ವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸುಖದಿಂದಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಬಹಿರ್ಮುಖತೆ
ಮತ್ತು ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು (ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯ
ವಿಷಯ ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವದರ ಮೂಲಕ) ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕು.
ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯ ವಾಸನೆಗಳನ್ನು
ನಾಶಮಾಡುವದರ ಮೂಲಕ, ಮನಸ್ಸಿನ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಚಂಚಲತೆ
ಯನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದವನೇ ಸನ್ಯಾಸಿಯುಂ. ಆದರೆ ಕೇವಲ ವೇಷ ಅಥವಾ
ವೇಷದ ಬಣ್ಣವನ್ನು, ದೇಹವು ಇರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು, ತಿನ್ನುವ ಪದಾರ್ಥ
ಗಳನ್ನು, ಜನರೂಢಿಯಂತೆ ಜೀವನದ ರೀತಿಯನ್ನು ಒದಲಿಸುವವನು ಸನ್ಯಾಸಿ
ಯಲ್ಲ. ಗಾಳಿಗತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಯಂತ್ರದಂತೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ, ದೇಶಕ್ಕೆ

ತಕ್ಕಂತೆ ಜೀವನದ ರೀತಿಯನ್ನು ಬದಲಿ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವು. ಆದರೆ ಇದು ಸನ್ಯಾಸವಲ್ಲ. ಇಹಪರ ಭೋಗದ ಆಸಕ್ತಿಯು ನಾಶವಾದಾಗಲೇ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗುವದು. ಬಾಹ್ಯದ್ದೇನನ್ನೂ ಅವಲಂಬಿಸದೆ ನಾವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಸುಖಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸುಖಿಗಳಾಗಿ ಬಾಹ್ಯದ್ದೇನನ್ನಾದರೂ ಅವಲಂಬಿಸಿದರೆ ಅದು ಸನ್ಯಾಸವಲ್ಲ. ಬಾಹ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಹ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸದೆ ಇರುವುದೇ ಸನ್ಯಾಸವು. (ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನು ಬಿಡುವುದೇ ಸನ್ಯಾಸವು.) ಈ ಸನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದನು ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರವೇ ತ್ಯಾಗಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಇಡೀ ವಿಶ್ವದ ಜ್ಞಾನವು ಜ್ಞಾನವೇ ಅಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ವಿಶ್ವದ ಜ್ಞಾನವು ಆನಂದಮಯವಾದ ತನ್ನ ನಿಜವನ್ನು ಆವರಿಸಿದಂತಿರುವ ಮತ್ತು ತನ್ನ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತೆ ಎಣಿಸಿರುವ ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. (ಕಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ). ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖ ವಿಮೋಚನೆ ಮಾಡುವ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪದ ಜ್ಞಾನವೇ ನಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನವು. ಇರುವು ಇರುವೇ. ಆನಂದವು ಆನಂದವೇ. ಆನಂದವು ಸಮವು, ವಿಷಮವಲ್ಲ. ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣವಾದ ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಷ್ಟೇ ಸವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮತ್ತು ಆಳವಾದ ಜ್ಞಾನವು ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾರದು. (ಕಳೆಯಲಾರದು). ಸಾವಿರಾರು ವೂನವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನವೇ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಸಾವಿರಾರು ಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವನು. ಏಕೆಂದರೆ ಜೀವನು ವಿಶ್ವದ ವಸ್ತುಗಳ ಸೌಂದರ್ಯದ ಗಾಢವಾದ ಮೋಹಕ್ಕೀಡಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವು ಕನಸೇ ಸರಿ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ 'ನಿನ್ನ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗು, ಯಾವ ದಾರಿಯಿಂದ ಬಂದಿರುವೆಯೋ ಅದೇ ದಾರಿಯಿಂದ ಹೋಗು' ಎಂದು

ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಜೀವನು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಅವನು ಆನಂದ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ತನ್ನ ಮೂಲವಾದ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ, ತನ್ನ ಜೀವನಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ (ಶಾಶ್ವತ ಸುಖ) ಮುಗಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುವುದು ಅತಿ ವಿರಳ.

ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವೇ (ಭಾವರಹಿತ ಇರುವು) ಇತ್ತು. ಅದು ತಾನೇ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಎಂದೂ ಅನ್ವಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಗೋ ಮರೆಯಿತು. ಜಾಗ್ರ, ಕನಸು, ಗಾಢ ನಿದ್ರೆ ಎಂಬ ಮೂರೂ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ದೇಹವೇ ತಾನೆಂದುಕೊಂಡನು. ವಿಷಯೇಂದ್ರಿಯ ಸಂಪರ್ಕಭೋಗದಿಂದ ಸುಖವು ಸಿಗುವುದೆಂದು ತಾನೇ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಜೀವನು ತನ್ನ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪದ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಜನನ-ಮರಣ ಚಕ್ರದ ಬಂಧನದಿಂದ ತಾನೇ ಮಂಕ್ತನಾಗಬೇಕು ಅಥವಾ ವಿಮೋಚನೆ ಅಥವಾ ಮಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು.

ಚೈತನ್ಯವು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ (ಅಚಲವು). ಏನೂ ಆಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಜೀವಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 'ನಾನು' ಎಂಬ ಭಾವವು ಅಥವಾ ಅಹಂಕಾರವು ತೋರಿದಂತಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿದೆ. ರೂಪಕದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ತೋರಿಕೆಯ ಅಜ್ಞಾನದ ಅಥವಾ ಅಜ್ಞಾನಾವರಣದ ಮೂಲಕ ಉಂಟಾದ ಅಹಂಕಾರದ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ತೋರಿಕೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೆಸೆಯಬೇಕು. ಸತ್ಯವು ಯಾವಾಗಲೂ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಇರುವದು. ಸತ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತೋರಿದ ಅಜ್ಞಾನವಾಗಲಿ, ಅಹಂಭಾವವಾಗಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಾರವು. ಅದು ಶಾಶ್ವತ ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶಿತ ಇರುವು.

'ನಾನು' (ಸತ್ಯ) ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ, ಎಲ್ಲ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. 'ನಾನು' ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲನೆಯ ಹೆಸರು. ಪ್ರಥಮಾನು

ಭೂತಿಯಲ್ಲಿ 'ನಾನು' ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳ ಮೂಲ ಅಥವಾ ಆಧಾರವಾದ ಸಜ್ಜಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತೋರಿದ ಅಜ್ಞಾನದ ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರಕಾರದ ಭಿನ್ನ ಉಪಾಧಿಗಳ ಮೂಲಕ 'ನಾನು'ವು ಕನಸು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ಜಾಗೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯ ಭಿನ್ನರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳುತ್ತದೆ. ಅಜ್ಞಾನೋಪಾಧಿಯ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಿದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ 'ನಾನು'ವು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದೇ 'ನಾನು'ವಿನ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ 'ನಾನು'ಗಳು ತೋರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನೋಪಾಧಿಯ ಒಂದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಜ್ಞಾನೋಪಾಧಿಯ ಜೀವಿಗಳು ಹೊಂದಿದ, ಅತಿ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಿದ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಾದ ಮಾಯಾವೃತ್ತಿ ಎಂಬ ಕರಣದಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ದೃಶ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾಢವಾದ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನವು ಯಾವದೇ ರೀತಿಯ ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಅಜ್ಞಾನ ಸಮಾಧಿಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳು ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಯಾವೃತ್ತಿ ಎಂಬ ಒಂದೇ ಕರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅವು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಒಂದೇ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಸಮಾನವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಿಂದ, ಭಿನ್ನಮನಸ್ಸುಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೆ ಬಂದಾಗ, ನಿದ್ರೆಯ ಒಂದೇ ಸಮಾನವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯ, ಸಮಾನವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಾದ ಮಾಯಾವೃತ್ತಿಯು, ಈಗ ಅಸಂಖ್ಯ ಭಿನ್ನ ಮನಸ್ಸುಗಳೆಂಬ ರೂಪಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅವೆಲ್ಲವುಗಳು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಾನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನ್ನೂ ಮತ್ತು ಆನಂದಾನುಭವಕ್ಕಿನ್ನೂ ವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಏನೊಂದನ್ನೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ರೂಪದಿಂದ ಅಜ್ಞಾನವು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ 'ಮಾಯಾವೃತ್ತಿ' ಎಂಬ ಕರಣದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ದೃಶ್ಯ (ವಿಷಯ)ವಾಗುತ್ತದೆ. 'ನಾನು' ಎಂಬುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ ಇರುವದು. ಆದರೆ ಉಪಾಧಿಗಳು ಅವಸ್ಥೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗುವವು. ಸ್ವಪ್ನ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ಎಚ್ಚರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಾಧಿಗಳು ಮಲಿನವಿದ್ದು ವಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ

ಜೀವಿಗಳು ಸಹ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಾರೆ. ಕನಸು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ಜಾಗೃತಿಗಳ ಜೀವಿಗಳ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಉಪಾಧಿಗಳು ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದಾದಂತಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಮಾದಕ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಹೊಂದಿದ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಅಥವಾ ಶಾಂತಿಯು, ಶಾಂತಿಯೇ ಅಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಕ್ಷಣಿಕವೂ ಮತ್ತು ಅನಾರೋಗ್ಯಕರವೂ ಆಗಿದೆ. ಯಾವದೇ ಮಾದಕ ಪದಾರ್ಥಗಳಾಗಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗೆ— ಅಫೀಮು, ಶೆರೆ, ಎಲ್. ಎಸ್. ಡಿ. ಮುಂತಾದವುಗಳು ಶರೀರದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವು. ಅವು ಭೌತಿಕ ಶರೀರವನ್ನು, ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕ್ಷಯಿಸುವವು. ಈ ಮಾದಕ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಚಟಗಳು ಮೊದಲು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗುವವು, ನಂತರ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗುವವು. ಮಾನವನು ಈ ಚಟಗಳಿಗಾಗಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಚಟಗಳು ಅವನ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯ ಹಸಿವನ್ನು ಹಿಂಗಿಸಲಾರವು. ಒಮ್ಮೆ ಈ ಚಟಗಳು ಬಲಶಾಲಿಯಾದರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡುವದು ಅತಿ ಕಠಿಣವಾಗುವದು. ಇವು ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಸಹ ವಿಫಲವಾಗುವವು. ಅವುಗಳಿಂದ ಬುದ್ಧಿ ವಿಕಲವಾಗುವದು. ಈ ಚಟಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಂಚ್ಚರಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವದು. ಇವು ನಿದ್ರೆಯ ಹಾಗೆ ಎಂದಿಗೂ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಅಥವಾ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾರವು. ನಿದ್ರೆಯು ಆರೋಗ್ಯಕರವಿರುವದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ದೈನಿಕ ದಣವನ್ನು ಅಥವಾ ಬೇಸರಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆಯುವದು. ಆದರೆ ಮಾದಕ ಪದಾರ್ಥಗಳು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವವು ಎಂದು ತೋರಿದರೂ ಅಶಕ್ತತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವವು ಇವುಗಳ ಸುಖವು ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಲು ಸಾಟಿಯೇ ಅಲ್ಲ. ಗಾಢನಿದ್ರೆಯ ಆನಂದವನ್ನು ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ, ಅದು ಕ್ಷಣಿಕವೂ, ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನವೂ ಇರುವದು. ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯು ಸಹ ನಮ್ಮನ್ನು ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿಗೆ ಒಯ್ಯಲಾರದು. ಅಂದಾಗ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರದ ಮಹಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವ ಇವುಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಶಾಶ್ವತ

ಸುಖದಡೆಗೆ ಒಯ್ಯುವದಂ ಅಸಾಧ್ಯವು. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಸೂತ್ರವು ಮಾನವನನ್ನು ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿ ಅಥವಾ ಸ್ವರೂಪದ ಪ್ರಕಾಶ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನ ಕೊಯ್ಯುವದಂ. ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಾನವನು ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ಅನಂತ ಸುಖದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಲ್ಲುವನು.

ಇಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ 'ನಾನು ಯಾರು?' 'ನಾನು ಯಾರನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತರಿಸಲು ತನಗೇನಾದರೂ ಅಂಗ (ಅಂಶ)ಗಳು ಇವೆಯೇ? ತನಗನೈವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಇದೆಯೇ? ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತನಗೆ ಅವಯವಗಳೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ತನಗನೈವಾಗಿ ಏನೂ ಇರದೆ, ತಾನು ಪೂರ್ಣನಿದ್ದರೆ, ಏನನ್ನಾದರೂ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವದೆಂಬುದು ಇರುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ತನಗನೈವಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಬಯಸಿದರೆ ಅವನು ಪೂರ್ಣನಲ್ಲ, ಅಪೂರ್ಣನಿರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾನು ಬಯಸಿದ ಆಸೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಪೂರ್ಣನಾಗಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೂಡಿಸುವವು ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದಂ ದಿನ ಬೇರ್ಪಡಲೇ ಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ಕಾಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಕಾರಣದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಲೆಕ್ಕವು. ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಬಾಹ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ, ತನ್ನ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಾದರೆ, ತಾನೇ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಎಂಬ ಸುನಿಶ್ಚಿತ ಅನುಭವವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಧ್ಯಾನದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಧ್ಯಾನಿಸುವವನು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮ ನಿಜಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುವವನು, ಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ಧ್ಯಾನವು ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ; ಜ್ಞಾತೃ, ಜ್ಞೇಯ, ಜ್ಞಾನಗಳಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದನೇ ಇರಬೇಕು.

ಒಂದಂ ವೇಳೆ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಅಜ್ಞಾನವು ಇದ್ದದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ 'ನಾನು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದನು' ಎಂಬ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ನಂತರ ಹೇಗೋ ಅಜ್ಞಾನವು ತೋರಿದಂತಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಆದಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ, ಅದು ಅನಾದಿಯಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಆದಿಯೂ ಉಂಟು, ಅಂತ್ಯವೂ ಉಂಟು. ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೂಲಾವಿದ್ಯೆ ಅಥವಾ ಅಜ್ಞಾನವು ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಅಜ್ಞಾನವು ಇದ್ದದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವದು ಎಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವರೂಪದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನವು ತೆಗೆದುಹಾಕಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ನಂತರದ ತೋರಿಕೆಯು. ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪವು ತನಗನೈವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಇರುವದು. ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಅಜ್ಞಾನದ ನಂತರದ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಲ್ಪನೆಯು ಮತ್ತು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತೋರಿದ ಮಾಯೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾರ್ಯವು. ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧಕರಣವಾದ ಮಾಯಾತನು ವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ತುರಿಯಾತ್ಮನು ಮಾಯೆ ಮತ್ತು ಮಾಯೆಯ ಸ್ಥೂಲ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವನು. ಈ ಸಾಕ್ಷಿಯು ಕೂಡ ಅದರ ಮೂಲವಾದ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದದೊಡನೆ ಅಖಂಡತ್ವ ಮತ್ತು ಐಕ್ಯತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುವದು ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷಿ ಭಾವವು ಮಾಯವಾಗುವದು. ಮೂಲ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯುವದು.

ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವದೇ ಬಂಧನ ಅಥವಾ ಸಂಸಾರವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಸದ್ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವದೇ ಬಂಧನವಿದ್ದದ್ದಾದರೆ, ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಉದ್ಭವಿಸುವದು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವದೇ ಬಂಧನವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಂಧನವೂ ಇಲ್ಲ, ಮುಕ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ತನಗೆ ಬಂಧನವಿದೆಯೆಂಬುದೂ, ಅದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದೂ ಒಂದು ಭ್ರಾಂತಿಯೇ. ಭ್ರಾಂತಿಯು ಭ್ರಾಂತಿಯೇ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಭ್ರಾಂತಿಗೆ ಲಕ್ಷಣಗಳಿದ್ದದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದು ಸ್ವಯಂ ಇರುವಿಕೆಯುಳ್ಳ ಸದ್ವಸ್ತುವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನವನು ನಿರಂತರ (ಸದಾ)

ಸುಖಿಯಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ತನ್ನ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವೇ ಇರಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿಜವಾಗಿ ಲೌಕಿಕ ಬಂಧನವಿದ್ದದ್ದಾದರೆ, ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಅಥವಾ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಬಂಧನವನ್ನು ಅಥವಾ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕು ಎಂಬ ಮತ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ವಾದ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಮಾನವನ ಸ್ವರೂಪದ ಅಧ್ಯಾಸದ ಮೂಲಕವೇ ಅನೇಕ ಮತ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಉದಯಿಸಿವೆ (ಜನ್ಮವೆತ್ತಿವೆ). ಇವುಗಳನ್ನು ಧರ್ಮ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ, ಈಶ್ವರವಾದ, ನಾಸ್ತಿಕವಾದ, ಏಕೇಶ್ವರವಾದ, ಬಹುದೇವವಾದ, ಏಕದೇವೋಪಾಸನೆ ಅಥವಾ ಇನ್ನುಳಿದ ಯಾವುದೇ ವಾದ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಮಾನವನು ತಾನು ಬಯಸುವ ಅವಿಕಾರಿ ಆನಂದವಾದ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪದ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹೊರಳಿಸದೆ, ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ (ಕಲ್ಪಿಸಿ)ದರೆ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತಡವರಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಲೌಕಿಕ ಅಥವಾ ಪಾರಲೌಕಿಕ ಬಂಧನವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವದೇ ವಾದ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಅಥವಾ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಗಳು ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ 'ನಾನು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದನು' ಎಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದು. ಗಾಢನಿದ್ರೆಗೆ ಹೋದಾಗ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗೃದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಮತ ಪಂಥಗಳು, ಶ್ರದ್ಧೆ, ವಾದ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಬುಡಮೇಲಾಗುತ್ತವೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ವಿವೇಕಿಗಳಿಗೆ ಸಂಧಿವಾತದಂತೆ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ರೋಗಗಳಂತೆ ತೋರುವವು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಲಯವಾಗುವವು. ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನವನು ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿದ್ರೆಯ ಸುಂದಿಗೂ ಮತ್ತು ನಿದ್ರೆಗೂ ಉಪಯೋಗಬಾರದಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ವಾದಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ತಲೆನೋವಿನಂತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುದು

ಒಳ್ಳೆಯದು. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವದೇ ಜಗಳ, ಕಾಳಗ, ಯುದ್ಧ, ಚರ್ಚೆ, ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಿಲ್ಲ. ತನಗನ್ನವಾಗಿ ಏನೊಂದೂ ಇಲ್ಲದಾಗ ಯಾರೊಡನೆ ಕೂಡುವುದು? ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆ, ಯಾವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವುದು? ಏನನ್ನು ನಿರೋಧಿಸುವುದು, ಎಲ್ಲಿ ನಿರೋಧಿಸುವುದು, ಯಾವುದರಿಂದ ನಿರೋಧಿಸುವುದು? ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಯೆ, ಅಥವಾ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಕಾರ್ಯಗಳು, ಅಜ್ಞಾನ, ಅಧ್ಯಾಸ ಯಾವೂ ಇಲ್ಲ. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಧರ್ಮ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಈ ನೋವುಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಕ್ತಪಾತಗಳು ಸಂಭವಿಸಿವೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಪರ್ವತವನ್ನು ಅಗೆದು ಹೆಗ್ಗಣವನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದಂತೆ ವೃಥಾವೇ ಸರಿ. ಈ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಧರ್ಮ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೆಂಬ ರೋಗಗಳಿಗೆ (ಎಲ್ಲ ಭವರೋಗಗಳಿಗೆ) ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯ ಮತ್ತು ತನ್ನ ನಿಜದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲುವದೇ ರಾಮಬಾಣವು,

ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗೃದ ಬಗ್ಗೆ ರಾಗ-ದ್ವೇಷಗಳೇ ಪುನರ್ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ಇದೆ. ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನವು ಅಧ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ಅಧ್ಯಾಸವು ಜೀವನ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಜ್ಞಾನದ ಮೂರೂ ಅವಸ್ಥೆಗಳ ಜೀವನದೀರ್ಘ ಪ್ರಯಾಣವು, ಜನನ ಮರಣಗಳ ಚಕ್ರದ ಮುಖಾಂತರ ಸಾಗುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗೃದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ವಾಸನೆಗಳು ಅವಿವೇಕ ಮತ್ತು ರಾಗದಿಂದ ನೆಲೆಸಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ನಾಶಪಡಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ, ಮಾಯಾತನುವಿನ ಮುಖಾಂತರ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದದೊಡನೆ ಇರುವ ತನ್ನ ಅಖಂಡತ್ವವನ್ನು ಮತ್ತು ಏಕತ್ವವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಮಾಯಾತನುವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನವು ತುಂಟು ತುಂಡಾಗಿ ನಾಶಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಯವಾಗಿದೆ. ಪುನರ್ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನವು, ಅದರ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಯಾವದೇ ರೀತಿಯ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯ ಅಂಶವು ಉಳಿಯದಂತೆ ಬೇರು ಸಹಿತ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಅಥವಾ ಕಿತ್ತೆಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪುನರ್ಜನ್ಮದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಮನಸ್ಸು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಲಯವಾದಾಗ ದೇಹ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳು, ವಿಷಯಭೋಗಗಳಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾದಾಗ ಜಗತ್ತು ಅಥವಾ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಇರುವಿಕೆಯಲ್ಲಿಯದು ? ಮತ್ತು ಅದು ಯಾರಿಗಿರುವದು ? ಇದಲ್ಲವೂ ಅಧ್ಯಾಸದ ಮೂಲಕ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಟವೇ ಆಗಿದೆ. ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅತೀತವಾಗಿ ವಿಶ್ವವೆಂಬುದು ಇಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನದೊಡನೆ ಒಂದಾದಂತಾಗಿರುವದು ಮತ್ತು ಜೀವನು ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ಸಜ್ಜಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಒಂದಾದಂತಾಗಿರುವನು. ಆದರೆ ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಜೀವತ್ವವು ನಾಶವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವನು ಬಹಿರ್ಮುಖ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದೇಹ, ಇಂದ್ರಿಯ, ವಿಷಯವಸ್ತುಗಳ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವನು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಸದ ಮೂಲಕ ಇಂದ್ರಿಯ, ವಿಷಯ ವಸ್ತು, ವಿಷಯಭೋಗ, ವಿಪತ್ತು ಮತ್ತು ದುಃಖಗಳ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತ ನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಮನಸ್ಸೇ ಕನಸಿನ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವದು. ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಬಾಹ್ಯ ಕರ್ತೃವು ಕನಸಿನ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಜೀವನು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತ ನಾಗಲು, ಭೋಗಿಸಲು, ಕಷ್ಟದಿಂದ ಬಳಲುವದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಕನಸಿನಿಂದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗೃಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಕನಸು ಮಾಯವಾದಾಗ, ಆ ಕನಸಿನ ವಿಶ್ವವು ಯಾರಿಗಿರುವದು ? ಜೀವನಿಗೆ ಕನಸಿನ ನೆನಪು ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಕನಸಿನ ಪ್ರಪಂಚವು, ಕನಸಿನ ಕಷ್ಟಭೋಗಗಳು ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕನಸಿನ ಪ್ರಪಂಚವು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು. ಆಗ ಮನಸ್ಸು ಅನೇಕ ಭಾವನೆ, ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ವಾಸನೆಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರೂ, ಕನಸು ಮಾಯವಾದೊಡನೆ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮಾಯವಾಗುವವು. ಕೆಲವೊಂದು ಸಮಯದವರೆಗೆ ಅವುಗಳ ನೆನಪು ಇದ್ದು, ನಂತರ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮರೆತುಹೋಗುವವು.

ಮನಸ್ಸು ತಾನೇ ತನ್ನನ್ನು ಬಂಧನಕ್ಕೀಡುಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ತಾನೇ ಆ ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು, ತನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದಲೇ ಉಂಟಾದ ಬಂಧನವನ್ನು, ವಿವೇಕದಿಂದ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರದಷ್ಟು, ಅಜ್ಞಾನದ

ಆವರಣವು ಗಾಢ ಮತ್ತು ಬಲವಾನವಾಗಿರುವದು. ಆದರೂ ಕೂಡ, ಜೀವನು ಇದೇ ಮಾನವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ, ವಿವೇಕದಿಂದ ತನಗೆ ಬಂಧನವೂ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ತಾನು ಶುದ್ಧ ಅರಿವುಸ್ವರೂಪನು ಎಂಬುದನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಲು ಬರುವದು. ಜೀವನ ಬಂಧನ ಅಥವಾ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ವಸ್ತು ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ. ಅಹಂಕಾರವಿದ್ದಾಗ ಬಂಧನವಿರುವದು, ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದಾಗ ಮುಕ್ತಿ ಇರುವದು. ಮುಕ್ತಿಯು ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೇ, ಮತ್ತುರಿಗೂ ಅಲ್ಲ. ಅಹಂಕಾರವಿದ್ದಾಗ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ, ಮತ, ಧರ್ಮ, ಯೋಗಗಳು. ಆದರೆ ಅಹಂಕಾರ ನಾಶವಾದಾಗ ಜಾತಿ, ಮತ, ಧರ್ಮ, ಯೋಗಗಳು ಯಾರಿಗಿರುವವು ? ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ, ಅರಿವು ನೀನೆಂದು ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲು. ಅನೇಕ ಕನಸುಗಳು ಬೀಳುವವು ಮತ್ತು ಹೋಗುವವು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಗಾಢನಿದ್ರೆಗಳು ಬೀಳುವವು ಮತ್ತು ಹೋಗುವವು. ಆದರೆ 'ನಾನು' ಅವುಗಳೊಡನೆ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದದೆ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಇರುವೆನು. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗೃದಲ್ಲಿ ಕನಸುಗಳ ನೆನಪಾಗುವದು, ಆದರೆ ಆ ಕನಸುಗಳು ಇರುವದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವು ಸುಳ್ಳೆಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗೃಗಳು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನೆನಪಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಕನಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕನಸು, ಜಾಗೃದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಜಾಗೃ ಸತ್ಯವೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಜಾಗೃ, ಕನಸುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಲ್ಪನೆಗಳೇ. ಇದರಂತೆ ಎಲ್ಲ ಜನ್ಮಗಳು ಕೂಡ. ಒಂದು ಜನ್ಮವು ಇನ್ನೊಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅಹಂಕಾರವು ತನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಮತ್ತು ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ವಾಸನೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಜೀವನ ಅಹಂಕಾರದ ಕಲ್ಪನೆಗಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಹಂಕಾರವು ಅಡಗಿದಾಗ ಜನ್ಮಗಳಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಜನ್ಮದ ಸಜೀವ ಅಥವಾ ನಿರ್ಜೀವ ಆಸ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಅವುಗಳ ನೆನಪು ಕೂಡ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವದೇತಕೆ ? ಎಲ್ಲ ಜನ್ಮಗಳು ಮಿಥ್ಯಾ ಸ್ವಪ್ನಗಳಂತೆ ತೋರಿ ಹೋಗುವ ತೋರಿಕೆಗಳು ಮಾತ್ರ. ಕೆಲವೊಂದು ಸಲ ಭೂತ ಅಥವಾ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳ ಘಟನೆಗಳ, ಆಸ್ತಿಗಳ ನೆನಪನ್ನು ಹೇಳುವವು.

ಅವೆಲ್ಲವುಗಳು ಆ ಪಿಶಾಚಿಗಳಿಗೆ ಈಗ ಕನಸಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಅವು ಈ ಪಿಶಾಚಿಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲಾರವು. ಕೆಲವು ಸಲ ಅತಿ ವಿರಳವಾಗಿ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳ ಘಟನೆ, ಸ್ಥಳ, ತಂದೆ, ತಾಯಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವರು. ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಕನಸಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಎಂದಾದರೂ ಒಂದು ದಿನ ಕನಸಾಗುವ ವರ್ತಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವದೇ ತಕ್ಕ ?

ಜೀವನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಉದಯವಾಗದೆ ಅಥವಾ ಎಚ್ಚರವಾಗದೆ, ತನ್ನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮನೆಯಾದ ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಉದಯವಾಗುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೆ ಬಂದು, ವಿಷಯ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುವ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಜೀವರು ಯಾವದೇ ರೀತಿಯ ಶರೀರವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿದರೂ (ಮಾನವ, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ಸಸ್ಯ, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟಿಕ) ಇದೇ ಕ್ರಮವು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜೀವನದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಮುಂದುವರಿಯುವದು. ಜೀವನು ಅನೇಕ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸಿದರೂ ಅವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಜೀವನ ಅತ್ಯಂತಿಕ ಗುರಿ ಅಥವಾ ಕೊನೆಯು ಶಾಶ್ವತ ಆನಂದವೇ ಇರುವದು. ಜೀವನು ವಿಷಯಭೋಗ ಮತ್ತು ಗಾಢನಿದ್ರೆಗಳೆಂಬ ಉಪಾಧಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸದೆ ತನ್ನ ಮೂಲವಾದ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರೆ ಅವನ ಜೀವನ ಯಾತ್ರೆಯು ಮುಗಿಯುವದು. ಮಾನವನು ಆನಂದಸೂತ್ರವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಅದರ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾ; ಆನಂದದೊಡನೆ ಒಂದುಗೂಡಿ, ತನ್ನ ಜೀವನ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಯಾವದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದಾದರೂ ಕರೆಯಬಹುದು. ಜೀವಿಗಳು ಆನಂದದಿಂದಲೇ ಉದಯವಾಗಿವೆ, ಆನಂದಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆನಂದಸೂತ್ರವೇ ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಏಕೈಕ ದಾರಿ, ಬೇರೆ ಉಪಾಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಗರ್ಭಾಶಯದಲ್ಲಿ ದೇಹವು ಬೆಳೆದನಂತರ, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಸಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರದೊಡನೆ, ತಲೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯ ವೃದ್ಧವಾದ ಭಾಗವಾದ ಬ್ರಹ್ಮ

ರಂಧ್ರದ ಮೂಲಕ ಜೀವಾತ್ಮನು ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಯೋಗ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ದೀರ್ಘ ಉಸಿರಾಟದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಣವು ಸುಷುಮ್ನ ನಾಡಿಯೊಳಗೆ ಹಾಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿರಿಸುವರು. ಕೊನೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದ ಮುಖಾಂತರ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುವರು. ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಂತಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಪುಣ್ಯವು ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಅವರು ಇಹಲೋಕಕ್ಕೆ ಮರುಳಬೇಕಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಜೀವನುಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರದಲ್ಲಿಯ ವಾಸನೆಗಳು ನಾಶವಾಗಿಲ್ಲ. ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಷಯವಾಸನೆಗಳುಂಟಾಗಿವೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರವು ಪ್ರಾಣಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಒಂದು ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥೂಲಶರೀರಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಲ್ಪಡುವದು. ಸ್ವರೂಪಾನುಭವದಿಂದ (ತುರ್ಯಹೊಂದಿ) ವಾಸನಾನಾಶ ಮಾಡುವದೇ ಜೀವನುಕ್ತಿಯು, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸ್ವರೂಪಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಮತ್ತೆ ಇಹಲೋಕಕ್ಕೆ ಮರಳುವದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವು. ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವದರಿಂದ, ಬೇಡುವದರಿಂದ, ಕೇಳುವದರಿಂದ ಅಥವಾ ಹುಡುಕುವದರಿಂದ ಆನಂದವು ದೊರೆಯಲಾರದು. ಸುಖ ಹೊಂದಲು ಏನನ್ನಾದರೂ ಹುಡುಕುವ ಅಥವಾ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ನೆನೆಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದರ ಮೂಲಕ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಮಹಾಮೌನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವದು ಅತ್ಯವಶ್ಯವಿದೆ.

ಆನಂದದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನವು ಮನಸ್ಸು ಅಥವಾ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿರುವದು. ಜೀವನು ಆನಂದದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಅಥವಾ ಅನುಭವವನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಿಂದಲೇ, ತನ್ನ ಉಪಾಧಿಯಾದ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆನಂದದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನವು ಶ್ವಸೋಚ್ಛ್ವಾಸದಲ್ಲಿ, ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ, ಪಂಚ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪಂಚ

ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸ್ಥೂಲ ಘಟಕಗಳ, ನಂತರದ ಜಡಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಮನಸ್ಸು ಬಾಹ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ದೂಷಿತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಆನಂದದ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೇ ಆನಂದದ ಬಯಕೆಯುಂಟಾಗುವದು. ಆದರೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳು, ಪಂಚಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಚಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಪೂರ್ಣ ಜಡವಿರುವದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಬಯಕೆಯು ಉಂಟಾಗಲಾರದು. ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮತ್ತು ವಿಷಯಸುಖದ ಅಶೆಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಉದಯವಾಗುವದು, ಇದರ ಬದಲಾಗಿ ಪಂಚಪ್ರಾಣ, ಪಂಚಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಪಂಚ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ತನ್ನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ಪಂಶುದ್ಧವಾದ ಮಾಯಾತನುವಿನ ಉಪಾಧಿಯ, ಆನಂದದ ಪ್ರಥಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಮರೆತಂತಾಗಿ, ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆನಂದವು ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಬಾಹ್ಯವಿಷಯವಸ್ತುಗಳ ಮತ್ತು ವಿಷಯ ಸುಖದ ಬಯಕೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಉಂಟಾದ ಅಧ್ಯಾಸದಿಂದಲೇ. ಈ ಅಧ್ಯಾಸವು ದೂಷಿತ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಪ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ತನ್ನ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತಿದೆಯಲ್ಲದೆ, ನಿದ್ರೆಯ ಅನುಭವವನ್ನೂ ಮರೆತಿದೆ. ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ, ಇಂದ್ರಿಯ, ವಿಷಯವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೂ ಯಾವುದೇ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯು ಇಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಯಾವೃತ್ತಿಯ ಉಪಾಧಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರಾಣ, ಇಂದ್ರಿಯ, ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಯಾವುದೇ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಿಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ಣಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಗಾಢನಿದ್ರೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮತ್ತು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿರೋಧಿಸುವ ಭಾವವೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣ, ಇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಲಯವಾಗುತ್ತವೆ. ನಿದ್ರೆಯ ಮುಟ್ಟು (ಸುಂದು) ಪ್ರಾರಂಭವಾದೊಡನೆ ಪ್ರಾಣ, ಇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳ ಜ್ಞಾನವು ಲಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ವ್ರತ, ಕರ್ಮ, ಬಾಹ್ಯ ಸಾಧನೆಗಳಿಗೂ, ಶಾಶ್ವತಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸಾಧನೆಗೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ. ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವ್ರತ, ಕರ್ಮ, ಉಪಾಸನೆಗಳ ಭಾವವೇ ಇಲ್ಲ. ಗಾಢನಿದ್ರೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಯಾವುದೇ ಕರ್ಮ, ಉಪಾಸನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದ ಜ್ಞಾನವೇ ಕಳಚಿ ಬೀಳುವದು ಅಥವಾ ಲಯವಾಗುವದು. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದ ಲಯದೊಡನೆ, ಅದರ (ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದ) ಧಾರ್ಮಿಕ, ಯೋಗದ, ಪ್ರಾಣನಿರೋಧದ ಪದಾರ್ಥ ವಿಜ್ಞಾನದ, ವ್ರತ, ನಿಯಮಾದಿಗಳ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಕಳಚಿಬೀಳುವವು. ಜೀವನು ದೋಷರಹಿತ ಅಥವಾ ದೋಷಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದು. ಶಾಶ್ವತ ಸುಖಹೊಂದಲು ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಜೀವನು ಅವುಗಳ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಬಲ್ಲನು. ಇದು ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚ್ವಾಸಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುವದು. ಜೀವನು ಅಸ್ಥಮಾ ರೋಗದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನು ಪರಿಶುದ್ಧ ಅಂತಃಕರಣವುಳ್ಳವನಿದ್ದರೆ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಬಲ್ಲನು. ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವದು ಅತಿ ಪರಿಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಇದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವು. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚ್ವಾಸ, ಪ್ರಾಣಗಳ, ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳ, ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳ ದೇಹ ಮತ್ತು ದೇಹದ ಅವಯವಗಳ ಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚ್ವಾಸ, ಪ್ರಾಣಗಳು, ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ಗಾಢನಿದ್ರೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವುಗಳಲ್ಲ. ಅವು ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯ ಹೊರಗಿನವುಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನವೇ ಇಲ್ಲ. ಇವುಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸ್ಥೂಲ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಥೂಲ ಕಾರ್ಯಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವೆಂದು ತೋರಿದರೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿ ಅವು ಸ್ಥೂಲವೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಉಪಾಧಿಯಾದ ಮಾಯಾತನುವು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದುದು ಇದೆ.

ರಾಗದ ವಿಷಯಗಳು ಸಿಕ್ಕಾಗ ಮನಸ್ಸು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ತೋರಿಕೆಯ ಆನಂದವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳು ಅನುಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಆನಂದವು ಸಹ ಸ್ವರೂಪಾನಂದದ ಪ್ರತಿಭಾಸವೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಆನಂದವು ವಿಷಯಗಳದ್ದೇ ಎಂದು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಜೀವಚೈತನ್ಯದ ಪ್ರತಿಫಲನದ ಮುಖಾಂತರ ವನಸ್ಸೇ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದು. ಆದರೆ ಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಜಡವಿರುವದರಿಂದ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಾರವು. ಮನಸ್ಸು, ಕನಸು, ನಿದ್ರೆ ಮತ್ತು ತುರ್ಯಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ವಿಕಾರವನ್ನು ತಾಳಿ ಜೀವ ಚೈತನ್ಯದ ಪ್ರತಿಫಲನದೊಡನೆ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವದು. ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಉಪಾಧಿಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ವನಸ್ಸೇ ಸಾಧನವು; ಪ್ರಾಣ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲ. ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತ ಮತ್ತು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಬೇಕು, ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಷಯಗಳೇ ಸುಖಕೊಡುವವು ಎಂಬ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದಂಟಾದ ವಿಷಯವಾಸನೆಗಳನ್ನು ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯಗಳಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ವನಸ್ಸನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸುವದೇ ನಿಜಯೋಗವೆನಿಸುವದು.

ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ ನಿರೋಧವೇ ಯೋಗವೆಂದು ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ಆದರೆ ಪ್ರಾಣ ಅಥವಾ ವಾಯುನಿರೋಧವೆಂದು ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣವು ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರವನ್ನು ಒಂದು ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದೂ ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವ ವಾಹನವು. ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ವಾಸನೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಹೀನ ಅಥವಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜನ್ಮವು ಬರುವುದು. ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನಿರೋಧಿಸಿದಾಗ ಮನಸ್ಸು ನಿಶ್ಚಲವಾಗುವದು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣನಿರೋಧವಿರುವವರೆಗೆ ಅದು ನಿಶ್ಚಲವಿದ್ದು ಆನಂದಾನುಭವವಾಗುವದು. ಆದರೆ ವನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯವಾಸನೆಗಳು ನಾಶವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣ ನಿರೋಧವು ಮುಗಿದಾಗ ವನಸ್ಸಿನ ನಿಶ್ಚಲ ತ್ವವೂ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವದು. ಪ್ರಾಣ ನಿರೋಧದ ಕಾಲಕ್ಕೆ, ಪ್ರಾಣ ನಿರೋಧದ ಮೂಲಕ ವನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತವಾಗಿರತಕ್ಕ ವಿಷಯವಾಸನೆಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವವು ಅಥವಾ ಪುಟಿದೇಳುವವು ಮತ್ತು ಜೀವನು ವಿಷಯಗಳು ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ನಿಜಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವವೆಂಬ ದೃಢವಾದ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಸುಖ-

ದುಃಖಗಳ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಪ್ರಪಂಚದ ತಿರುಗಣೆ ವಡದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವನು. ಪ್ರಾಣ ನಿರೋಧದಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯವಾಸನೆಗಳು ನಾಶವಾಗುವ ದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣನಿರೋಧವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇರುವದರಿಂದ ವಿಷಯ ವಾಸನೆಗಳು ಉಂಟಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣನಿರೋಧವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇರುವದರಿಂದ ವಿಷಯವಾಸನೆಗಳು ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಾಣನಿರೋಧದಿಂದ ಅವು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ವಿಷಯವಾಸನೆಗಳು ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವದರಿಂದ ಅಧ್ಯಾಸದ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ನೆಲೆಸಿವೆ. ಲಗಾಮನ್ನು ಎಳೆಯುವದರಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಬರುವಂತೆ, ಪ್ರಾಣನಿರೋಧದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಕ್ರಿಯೆಯು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯಲ್ಪಡುವದು. ಒರೇ ಲಗಾಮನ್ನು ಎಳೆಯುವದರಿಂದ ಕುದುರೆಯ ವನಸ್ಸಿನ ಓಡಬೇಕೆಂಬ ಆಂತರಿಕ ಭಾವನೆಗಳ ಶಕ್ತಿಯು ಅಥವಾ ಉತ್ಸಾಹ ಅಥವಾ ಉಲ್ಲಾಸವು ನಿರ್ಮೂಲನ ಅಥವಾ ನಾಶವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕುದುರೆಯ ಲಗಾಮುಗಳಂತಿರುವ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ನಿರೋಧಿಸುವದರಿಂದ, ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ವನಸ್ಸಿನ ಆಂತರಿಕ ಕ್ರಿಯಾ ಸಕ್ತಿಯು ನಾಶವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ವಾಸನೆಗಳು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಮತ್ತು ಅಡಗಿವೆ. ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಿಂದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತವಿದ್ದ ವಾಸನೆಗಳು ಪುಟಿದದ್ದು ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಅದರಂತೆ ಕಂಭಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವು ನಿರೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ, ಮನಸ್ಸಿನ ವಾಸನೆಗಳು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಮತ್ತು ಅಡಗಿವೆ ಮತ್ತು ಸುಪ್ತವಾಗಿವೆ. ವಾಯುವು ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿಯ ಕಂಭಕದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದಾಗ ವನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯ ವಾಸನೆಗಳು ಮತ್ತೆ ಪುಟಿದೇಳುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಜಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾವಳಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಜೀವನ ವಾಸನೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ನರಕ ಅಥವಾ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೊಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸನೆಗಳು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನೊಡನೆ ಲಯವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಜೀವನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರಂತೆ ವಾಯುವಿನ ನಿರೋಧದಿಂದ ವಾಸನೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಹತ್ತಿಕ್ಕಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅಡಗಿರುವದರಿಂದ ಮಾನವನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರಂತೆ ವಾಯುವು

ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದಾಗ ಮತ್ತೆ ವಾಸನೆಗಳು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಯೋಗವೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಥವಾ ಅಂತಃಕರಣದ ವಾಸನಾ ನಾಶವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ದೇವ-ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಗೂ, ಶಾಶ್ವತ ಸಂಖ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವದಕ್ಕೂ, ಯಾವದೇ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ದೇವ-ದೇವತೆಗಳು ಮಾನವನ ಕಲ್ಪನೆಗಳು. ಅವುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿಲ್ಲ. ಮಾನವನು ತಪ್ಪುತಿಳಿವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಅಧ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ) ಅನೇಕ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇವ-ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಒಲವಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅನೇಕ ರೂಪಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ದೇವ-ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವೇ ಮಾನವನ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತು, ಅವನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ದುಃಖ ಪಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾನವನು ಅವುಗಳಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಶಾಪಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ. ಅವುಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಲು ವ್ರತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾನವನನ್ನು ಅವು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಮಾನವನು ಈ ವ್ರತ, ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಮಾನವನು ಇನ್ನೂ ಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ದುಃಖಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಯಾವದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ದುಃಖವು ಎಳೆಪಟ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ದುಃಖವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಜೀವಾತ್ಮನು ತಾನೇ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದನು ಎಂದೆಕೊಂಡ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೇವತೆ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಾದಿಗಳಿದ್ದವು? ಯಾವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಎಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು, ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಸದಾ ನಂದ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವದು ಒಳಿತು.

ಧರ್ಮಗಳೆಂಬವು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತವಾದವು. ಧರ್ಮವು ಮನಸ್ಸಿನ ನೆಂತರದ ಕಾರ್ಯವು (ಕಲ್ಪನೆಯು). ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಲಯವಾದಾಗ ಧರ್ಮವಷ್ಟೇ ಏಕೆ, ದೇಹ, ಜಗತ್ತು, ದೇವ-ದೇವತೆಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕರ್ಮಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಮಾನವನು ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಲ್ಲುವದೇ ಸಾಧನೆಯು. ಹೀಗೆ ಸಾಧಿಸುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಮಾನವನು ಧರ್ಮ

ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯ ಕಾಳಗ ದುತ್ತು ಯಂದ್ಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಪರಿಮಿತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಕಾಲುವೆಯನ್ನು ಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ, ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜಗಳ, ಕಾಳಗಗಳು ನಡದೇ ಇವೆ. ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ಧರ್ಮವು ಜಾಗತಿಕ ಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಮತ್ತೊಂದು ಧರ್ಮವು ಜಾಗತಿಕ ಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮಾನವನು ಜಾಣನಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಹೊರಳಿಸುವವರೆಗೆ ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಡೆಯುವದೇ. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜಗತ್ತು ಅಥವಾ ಧರ್ಮವಿದ್ದವು? ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಿದ್ದರು? ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಬಡಿದಾಡುವದೇಕೆ?

ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುವದು ಅಥವಾ ಮಂತ್ರಿಯಂ ದೇಹವು ಜೀವಂತವಿರುವಾಗಲೇ ಸಂಭವಿಸುವದು, ಬದಲಾಗಿ ದೇಹವು ಸತ್ತಮೇಲೆ ಅಲ್ಲ. ಜೀವಾತ್ಮನು ಅಹಂಕಾರದ ಉಪಾಧಿಯ ಮೂಲಕ ದೇಹವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ದೇಹದಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಜೀವಾತ್ಮನು ಯಾವದೇ ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಗಳು ತಾವೇ ದೇಹವೆಂದು ಹೇಳಿ, ದೇಹವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಗಳು ಜಡವಿವೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವು ತಾವು ದೇಹವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾರವು. ಪ್ರಾಣಗಳು ಅಥವಾ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಂ ಶರೀರ (ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಕಾರಣ, ಮಹಾಕಾರಣ)ಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಜೀವನು ಶರೀರಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವನು ಸ್ವರೂಪಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಕೊಡವಿಹಾಕಬೇಕು.

ಅರಿವು ಸ್ವತಃಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಅರಿವು ಸೃಷ್ಟಿ ಪದಾರ್ಥವಲ್ಲ. ಅರಿವು ಅರಿವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾರದು. ಅರಿವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅರಿವಿಗೆ ಅನ್ಯವಾಗಿ ಅರಿವಿರಲಾರದು. ಅರಿವು ಅರಿವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅರಿವು ಅರಿವಿಗೆ ದೃಶ್ಯವಾಗಲಾರದು. ಜಡವು ಅರಿವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾರದು. ಅರಿವು ಅವಿಕಾರಿ, ಅವಿನಾಶಿ. ನಾವು ಜಡವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಎದುರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ, ನೀರೀಕ್ಷಿಸಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಆಯಾಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ, ಪುನಃ ಆ

ಜಡವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವೆವು. ಇದರಂತೆ ಅರಿವು ಅರಿವನ್ನು ಎದುರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ, ನೀರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಅದರ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಆಯಾಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರವಗಾಡಿ, ಪುನಃ ಅರಿವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದಲ್ಲಿಯ ಹಾಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಾಗೆ ಏನನ್ನೂ ವರೆಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸುಖ ಹೊಂದಲು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವೇ ಉಳಿಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಏನೂ ಆಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಕಲಿತಿದ್ದನ್ನು ಕೈಬಿಡಬೇಕು, ಆದರೆ ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯಂತೆ ವರವೆಯಮೂಲಕ ಕಲಿತದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಲಯಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ದಣವು ಅಥವಾ ಬೇಸರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಮೌನತಾಳುವುದೇ ಬೇರೆ, ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಕಲಿತದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಮೌನತಾಳುವುದೇ ಬೇರೆ.

ಶಾಶ್ವತ ಸುಖ ಹೊಂದಲು ಅರ್ಹತೆ ಎಂದರೆ, ಉತ್ಕಟ ಇಚ್ಛೆ, ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರ, ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸತತ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ರಾಗ-ದ್ವೇಷಾದಿ ಮಲಿನತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅತಿ ಪರಿಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸು. ಕಲ್ಪನಾರಹಿತ, ಅರಿವು ಸಹಿತ ಮನಸ್ಸಿನ ನಿಶ್ಚಲ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸೂತ್ರ ಅಥವಾ ಸಾಧನೆಯು. ಇದು ಒಂದು ಕಲ್ಪನೆಯು ಆಡಗಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಲ್ಪನೆಯು ಉದಯವಾಗುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಲ್ಪನಾರಹಿತ, ಎರಡು ಕಲ್ಪನೆಗಳ ಮಧ್ಯವ ಸ್ಥಿತಿಯು. ಈ ಅರಿವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಅತಿ ಕಠಿಣವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ, ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರ ಮತ್ತು ಕನಸುಗಳು ತೋರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಅತಿ ಪರಿಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನದ ಕಾರ್ಯಗಳಾದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರ, ಕನಸು ಮತ್ತು ಗಾಢನಿದ್ರೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವುದು. ಇದು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಅರಿವು ಸಹಿತ, ಕಲ್ಪನಾರಹಿತ ವಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಮೃಗಜಲದಂತಿರುವ ಸರ್ವ

ವಿಶ್ವಕ್ಕೂ, ದೇಹಭಾವಕ್ಕೂ, ಅಹಂಭಾವಕ್ಕೂ ಸಾಕ್ಷಿ ಇರುವನೆಂಬ ಅನುಭವವಾಗುವುದು. ಈ ಸಾಕ್ಷೀ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾನಸಮಾಧಿ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸ್ವರೂಪಾವಸ್ಥಿತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಈ ಜ್ಞಾನಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವು ಅಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನದ ಕಾರ್ಯಗಳಾದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರ, ಕನಸು ಮತ್ತು ಗಾಢನಿದ್ರೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಬಾಧೆಹೊಂದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಬಾಧೆ ಹೊಂದಲಾರದು ಎಂಬುದು ಖಾತ್ರಿಯಾಗುವುದು. ಈ ಸಾಕ್ಷೀ ಸ್ಥಿತಿಯು ಜೀವನು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಅವನು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಕಡೆಗೆ ಮಾಡಿ ಹೋಗುವುದು. ಇದು ಅರಿವಿನ ಮೂಲಕ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯು ಮತ್ತು ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಾಗೆ ಅಜ್ಞಾನದ ಮಂಜು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಜಾಗ್ರ, ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿಯ ಅಜ್ಞಾನದ ಅನೇಕ ಭಿನ್ನ ವಿಕಾರಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿರುವುದರಿಂದ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಾಳುವುದು. ಈ ಸಾಕ್ಷೀ ಅರಿವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಎಲ್ಲ ಶರೀರಗಳಿಗೂ (ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಕಾರಣ, ಮಹಾಕಾರಣ) ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವನು. ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರವು ಉಸಿರಾಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಆದರೆ ತನಗೆ ಯಾವುದೇ ಶರೀರದಿಂದಲೂ (ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಕಾರಣ, ಮಹಾಕಾರಣ) ಬಾಧೆಯಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುವುದು. ದೇಹತಾದಾತ್ಮಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮಲಿನ ಸತ್ವ ಅಹಂಕಾರವು ಉಳಿದ ಮೂರೂ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದದ ತಾದಾತ್ಮಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಶುದ್ಧ ಸತ್ವ ಅಹಂಕಾರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುವುದು. ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಮೂಲಕ ಉಳಿದ ಮೂರೂ ಶರೀರಗಳ ಜ್ಞಾನವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವುದು. ಸ್ವರೂಪ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದ ಭೌತಿಕ ಶರೀರದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೆ ಬಂದರೂ, ಸ್ವರೂಪ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಜ್ಞಾನವು ಮೂಜುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶವಾಗಿರುವುದು. ಈ ಸಾಕ್ಷೀ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವನಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕಾರ್ಯಗಳು ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ತಾನು ಯಾವುದೇ ದೇಹಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವನು ಮತ್ತು

ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಮರೆಯುವನು.

ಮಾನವನು ತನ್ನ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯ ಅನುಭವವನ್ನು ನೀರಿಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿ ದಾಗ ತನ್ನ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುವದು. ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅನಂದಾನುಭವವು ನಡದೇ ಇರುವದು. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಚಿತ್ರ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ (ಜೀವನ ಮಾಯಾವೃತ್ತಿಯ ಉಪಾಧಿ) ಅನಂದಾನುಭವ ನಡೆದಿರುವುದೆಂದೂ ಗುರ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದರಂತೆ ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನವು ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಚಿತ್ರ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ (ಮಾಯಾವೃತ್ತಿ) ತಾನು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನ ವನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆಂಬುದೂ ಗುರ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಅಜ್ಞಾನದ ಉಪಾ ಧಿಯು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತೂ ಪೂರ್ಣ ಆನಂದವಿತ್ತು ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವದು.

ಸ್ವರೂಪ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ತಂಯ್ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರ ಬಹುದು (ಸಾಕ್ಷೀ ಸ್ಥಿತಿ) ಅಥವಾ ತಂಯ್ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿದ ತಂಯ್ ತೀತ ಸ್ಥಿತಿ (ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪ) ಯಲ್ಲಿರಬಹುದು. ತಂಯ್ ತೀತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವನು ಈ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಸತ್ತಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವ ನಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಂಟಾದ ಜಾಗ್ರ, ಕನಸು, ನಿದ್ರೆಗಳಿರುವದಿಲ್ಲ. ತಂಯ್ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದವನು ಮಂಮಂಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವ ದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ (ನಂದಾದೀಪ) ನಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇದು ಆ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನ ಮತ್ತು ಅವನೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕಹೊಂದಿದ ಮಾನವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಪರಸ್ಪರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನು ಉಳಿದ ಜೀವಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದದೆ ತನ್ನ ಸಾಕ್ಷೀ (ತಂಯ್) ಸ್ಥಿತಿಯ ಆನಂದದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಕಳೆಯಬಹುದು ಅಥವಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಹೊಂದಿ ಮಾನವಕುಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಹಾಯಕನಾಗಬಹುದು.

ಗಾಢನಿದ್ರೆಯು ಅಜ್ಞಾನಸಹಿತ ಆನಂದದ ಅವಸ್ಥೆಯು. ತಂಯ್ ವು ಅರಿವು ಸಹಿತ ಆನಂದದ ಅವಸ್ಥೆಯು. ತಂಯ್ ವು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರ,

ಕನಸು ಮತ್ತು ಗಾಢನಿದ್ರೆ ಇವುಗಳ ಉಪಾಧಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಲಕ್ಷಣ ಗಳನ್ನು ಮೀರಿದೆ. ಜೀವನು ತುರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರಿವಿನಿಂದ ಆನಂದಮಯನಿರು ವನು ಮತ್ತು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆನಂದಮಯನಿರುವನು. ತುರ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನಿಗೆ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಸುನಿಶ್ಚಿತ ವಿದೆ. ಆದರೆ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನು ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತನ್ಮಯನಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿ ವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ತುರ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಅಜ್ಞಾನದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರ, ಕನಸು, ಗಾಢನಿದ್ರೆಗಳೆಂಬ ಮೂರೂ ಅವಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವನು. ಆದರೆ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರ, ಮತ್ತು ಕನಸುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಗುರುತಿಲ್ಲ. ತುರ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಮೂರೂ ಅವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಅಬಾಧಿತ ನಿರುವನೆಂಬುದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನು. ತುರ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ 'ಮಾಯಾತನು' ಎಂಬ ಉಪಾಧಿಯು ತನ್ನ ಮಲಿನತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅಂತಃಕರಣ ವೃತ್ತಿಯು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಾಳಿರುವದರಿಂದ ತಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ದುಷ್ಟನು ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಂಟಾಗುವದು. ತುರ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಧಿಯು ಅರಿವಿನ ಮೂಲಕ ಸಮವಾಗಿರುವದು, ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಧಿಯು ಅಜ್ಞಾನಾವರ ಣದ ಮೂಲಕ ಸಮವಾಗಿರುವದು. ಬಾಜೀಗಾರನು ಹೇಗೆ ಅನೇಕ ಯುಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಳ್ಳೆಂದು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಂತೆ, ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನು ಇಹಲೋಕದ ದೈನಂದಿನ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು, ಅವು ತನ್ನನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಬಾಧಿಸಲಾರವು ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನ ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶವಾಗಿರುವದು. ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಿಂದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರವಾದವನು, ಬರೇ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರದ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನಾವರಣ ವನ್ನು ನಾಶಮಾಡದೆ ಇರುವದರಿಂದ, ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಜಾಗ್ರದ ವ್ಯವಹಾರ ಗಳು, ಸುಖ-ದುಃಖಗಳು ತನ್ನನ್ನು ಬಾಧಿಸುವವು ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಪುನಃ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯನಾಗುವನು. ತುರ್ಯ (ಸಾಕ್ಷೀ) ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ತುರ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಉಪದೇಶಿಸುವರು. ಯಾರ

ಅನುಭವವು ಗಾಢನಿದ್ರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವದೋ, ಅವರು ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಉಪದೇಶಿಸುವರು.

ಪ್ರಾರಂಭದ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳು ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಆನಂದಾನುಭವದ ಸ್ಥಿತಿಯಿರುವದು. ನಂತರ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಅಥವಾ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುವವು. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆನು ಗುಣವಾಗಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಕರ್ತವ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಮತ್ತು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಮಿಶ್ರ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವು, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದ ಬೇಸರಿಕೆ ಅಥವಾ ದಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮರಳಿ ಗಾಢನಿದ್ರೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವವು. ಹೀಗೆ ಗಾಢನಿದ್ರೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವಾಗ, ತಾನು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಿಂದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಯಾವ ಆನಂದಾನುಭವದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದವೋ, ಅದನ್ನು ಹೊಂದುವವು. ಶಾಂತಿ ಅಥವಾ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಎರಡು ಗಾಢನಿದ್ರೆಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರವು ಬರೇ ಕಸ ಅಥವಾ ಚರಟವೇ ಇರುವದು. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರವೆಂದರೆ ಬರೇ ಕಸ ಅಥವಾ ಚರಟವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಬರೇ ಬಳಲಿಕೆ ಮತ್ತು ದಣವು, ಬೇಸರಿಕೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದ ಕಟ್ಟ ಕಡೆಗೆ ಆದರಿಂದ ಬೇಸರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ "ಈಗ ಆರಾಮವಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡರಾಯಿತು" ಎನ್ನುವದರ ಮೇಲಿಂದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಾಗ್ರದ ಶಿಲ್ಕು ಬೇಸರಿಕೆಯೆಂಬುದು ಕಂಡುಬರುವದು. ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರ ಸುಖದ ಆಭಾಸವಾಗುವದು. ಶಾಶ್ವತ ಸುಖದ ಬಯಕೆಯುಳ್ಳ ಜಾಣನು ಕನಸಿನಂತಿರುವ, ಬರೇ ಕಸ, ಚರಟದಂತಿರುವ ಮತ್ತು ದುಃಖದಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಅಸಂಖ್ಯ ಜನ್ಮಗಳಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೇಸರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಅವನು ಈ ವಿಷಮ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಮೋಹವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಸಂಸಾರವು ಹುರುಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಮತ್ತು ಅಸತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅದರ ಕಾರ್ಯಗಳಾದ ಮೂರೂ ಅವಸ್ಥೆ

ಗಳಿಗೆ ಆಸ್ತದ ಕೊಡದೆ ಆನಂದದ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಜೀವನ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಲು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಹೊಂದುವನು. ನಿದ್ರೆಯ ಮಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವದೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ಭಾಷೆ, ಉದ್ಯೋಗ, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ, ಬಡತನ, ಮಾನ, ಅಪಮಾನ, ವಿಜ್ಞಾನ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಜ್ಞಾನ, ಜ್ಞಾನದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಭಾಗಗಳು, ದ್ವಂದ್ವಗಳು, ಲಿಂಗ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಇಲ್ಲ. ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಭೇದವು ಮಾಯವಾಗಿ, ಅಜ್ಞಾನದ ಮುಖಾಂತರ ಆನಂದಾನುಭವವಾಗುವದು. ಅಂದಮೇಲೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಕಲ್ಪನಾರಹಿತ ಅರಿವುಸಹಿತ ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಇಣಕಿಸಹ ಹಾಕಲಾರವು. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿ, ಮತ, ಪಂಥ, ವಿಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಭಾವವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿಯ ಪೂರ್ಣ, ಪರಿಶುದ್ಧ ಆನಂದಸೂತ್ರದ ನೆನಪು ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನವು ದೇಶ, ಕಾಲ, ಕಾರಣಗಳ ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ, ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಸಜ್ಜಿದಾನಂದಮಯ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪದೊಡನೆ ಒಂದಾಗುವವರೆಗೆ ನಡೆಯುವದು.

ಮಾನವ, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಅಸಂಖ್ಯ ಜೀವಿಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ಅದು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತಿದೆ. ಆನಂದವು ಎಂದೂ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದದೆ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗದೆ ಶಾಶ್ವತ ವಸ್ತುವು. ಆನಂದವನ್ನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಬದಲಾಗಿ ತಿನ್ನುವ ಅಥವಾ ಕುಡಿಯುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಾವೇ ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ತಯಾರಿಸಿದವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಭೋಗಿಸುವಂತೆ ಆನಂದವನ್ನು ತಾವೇ ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ತಯಾರಿಸಿದ್ದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅನುಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆನಂದವು ಭೋಕ್ತೃ, ಭೋಗ್ಯ, ಭೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಆನಂದದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುಟಿಯಿಲ್ಲ, ಬರೇ ಸತ್ತು, ಚಿತ್ತು, ಆನಂದವೇ ಇರುವದು.

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದು ಅತಿ ಕಠಿಣವಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಅವನನ್ನು ಗುರುತಿಸುವದು ಅತಿ ಸುಲಭವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಜೀವನ್ಮು

ಕ್ರಿಯೆನ್ನು ಹೊಂದಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಸಾಧಕನ ಸಾಧನಗಳಾದ ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯಾದಿಗಳು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ. ಯಾವದೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದೂ ಅತಿ ಜಟಿಲ ಸಮಸ್ಯೆಯು, ಏಕೆಂದರೆ ವಿವೇಕ ವೈರಾಗ್ಯಗಳು ಬಾಹ್ಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ವಿವೇಕ ವೈರಾಗ್ಯಗಳು ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚುವಿಕೆಯನ್ನು ಮೀರಿವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನೀವು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡವರ ಪೈಕಿ ಅನೇಕರು ಢೋಂಗೀಯಾಗಿ ರುವರು. ಇಂಥಹ ಢೋಂಗೀ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರೊಡನೆಯ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಸಂಪರ್ಕವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಿರಾಶರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಾಧುಸಂತರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಿರಾಶ್ರಿತರೂ, ಹೊಗಳುವ ಭಟ್ಟರೂ ಅಥವಾ ಪರಾವಲಂಬಿಗಳಿರುವರು. ಅನೇಕ ಸಲ ಅವರು ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದ ಅಲ್ಪ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅತಿ ಚತುರತನದಿಂದ ಜನರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ "ಸಾಧುವೇಶದಿಂದಲೇ ಪಾಪಕಾರ್ಯವು ಸಂಭವಿಸುವುದು." ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಜವಾದ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರು ಸಿಗುವುದು ದುರ್ಲಭ, ನಿಜವಾದ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರು ಮಾತ್ರ ಮಾನವಕುಲದ ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಹಸಿವನ್ನು ಹಿಂಗಿಸುವರು. ಢೋಂಗೀ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರು ಸ್ವರೂಪಾವಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಅತಿ ದೂರವಿದ್ದು ಅನೇಕ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಹುರುಳಲ್ಲದ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿ ಮೈಗೈತನದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವರು. ಇಂಥ ಢೋಂಗೀ (ಕಪಟ) ಸಾಧುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅತಿ ಎಚ್ಚರವಿರಬೇಕು.

ನಿಜವಾದ ಸಂತರು ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ತಾಳ್ಮೆ, ದಯೆ, ನಿಜತತ್ತ್ವನಿಷ್ಠೆ ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿಜವಾದ ಸಂತರು ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಅಂತರ್ಮುಖತೆಯಿಂದ ಮೂರೂ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ, ತುರ್ಯಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವರು. ಬರೇ ಬೌದ್ಧಿಕ ತರ್ಕ ಮತ್ತು ಮೂರವಸ್ಥೆಗಳ ಶುಷ್ಕ ಚರ್ಚೆಗಳು ಮಾನವನನ್ನು ಶಾಶ್ವತ ಸುಖದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ

ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಲಾರವು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದ ಸುದ್ದಿಯ ಶೂರನನ್ನಾಗಿ, ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆಯ ನುರಿತ ಸದಸ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲವು. ಇವುಗಳಿಂದ ಜೀವನಿಗೆ ಸಾರಿನಲ್ಲಿಯ (ಅಡಿಗೆಯ) ಸೌಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯುಂಟಾಗುವುದು. ಬರೇ ಬೌದ್ಧಿಕ ಕವಾಯತು ಅಥವಾ ಪ್ರಗತಿಯಷ್ಟೇ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನವನು ಅದ್ಭುತ ಬೌದ್ಧಿಕ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಆತ್ಮಾನುಭವದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಏನನ್ನೂ ಅರಿಯದಿರಬಹುದು. ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದರೂ, ನೀತಿಭ್ರಷ್ಟನೂ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮಶೂನ್ಯನೂ ಇರಬಹುದು.

ನೀತಿಪಾಲನೆಯೆಂದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗದ ಮೊದಲನೆಯ ಘಟ್ಟವು. ಈ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಘಟ್ಟದ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗವು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಕಾರಕ್ಕೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಸಮಾಜವು ಸುಸೂತ್ರ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯಲು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಜೀವನು ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯ ಜೀವಿಗಳ ಆಶೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅತ್ಯಂತ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿ ಜೀವಿಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಲು ದೊಡ್ಡ ಹೋರಾಟವೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಏಕೆತ್ರ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗವು ಅತ್ಯವಶ್ಯವಿದೆ. ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗವು ಏಕೆತ್ರ ಕುಟುಂಬದ ಆಧಾರಸ್ತಂಭವು. ಕುಟುಂಬದ ವ್ಯವಹಾರವು ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಡೆದರೆ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏಕೆತ್ರ ಕುಟುಂಬವು ಒಡೆದು ಹೋಗುವುದು. ವಿಶ್ವವೇ ಒಂದು ಕುಟುಂಬವೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ತಾತ್ವಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಮತ್ತು ಅಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ದಿನವಿಡೀ ಕಪಟ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥೋನ್ನತಿಯ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ "ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ವಿಷಯಾದಿಗಳು ದೊರೆತರೆ ಪರಿಶ್ರಮ ಪಡುವದೇಕೆ" ಎಂಬ

ರೂಢಿಯ ಮಾತು ಬಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸಮಾಜವು ಒಡೆದು ಚೂರು ಚೂರಾಗುವದು. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾನವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೀತಿಹೀನವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಅವರು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇತಿಹಾಸದ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ತಿರುವಿನೋಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಪರೋಪಕಾರ, ತ್ಯಾಗ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ನಾವು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ. ಸತ್ಯ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಒಂದೇ ಇರುವದು. ಮಾನವನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದ್ಯೆಯ ಪ್ರಥಮ ಪಾಠಗಳಾದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನೇ ಪಾಲಿಸದಿರುವಾಗ ಅವನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಜೀವನದ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರುವದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಮಾನವನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗವನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಸುಖಜೀವನದ ಮೂಲವಾದ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ಹಕ್ಕಾದ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಈಗಲೇ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದು. ಎಲ್ಲ ಮಾನವರಿಗೂ ಆತ್ಮನ ಏಕತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು. ಯಾವದು ಸುಖದಾಯಕವು ಮತ್ತು ದುಃಖದಾಯಕವು ಎಂಬ ವಿಚಾರವೇ ವಿವೇಕದ ತಳಹದಿ. ಯಾರಿಗೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅದಲ್ಲವೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವದು.

ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಪ್ರಪಂಚದ ವಿಷಯವಸ್ತುಗಳ ಮತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಲೋಭವು ಅನಂತ ದುಃಖಕ್ಕೀಡುಮಾಡುವದೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಖಾತ್ರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಹಲೋಕದ ವಿಷಯಗಳ ಭೋಗದ ಮುಖಾಂತರ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯೇ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವು. ಇದು ನಮಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾದರೆ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ವಿಷಯ ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸಿ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ವಶವಾಗಬೇಕು, ಪರರಿಗೆ ಖೇಡಕೊಟ್ಟು ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕು, ಪರರೊಡನೆ ಯಾಕೆ ದ್ವೇಷ

ವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರ ಬದಲಾಗಿ ಪರರಿಗೆ ಖೇಡ ಕೊಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದು ಪರರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನೇಕೆ ಉಂಟುಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಉದಯವಾಗುವದು.

ಮಾನವನು ವಿವೇಕಯುತ ಜೀವಿಯು. ಅವನು ತನ್ನ ಹಿತ ಅಥವಾ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿವೇಕವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬರುವದು. ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಬಯಸುವವನು ತನ್ನ ವಿವೇಕದ ಮೂಲಕ ನ್ಯಾಯವಾವುದು, ಅನ್ಯಾಯವಾವುದು; ಹಿತವಾವುದು, ಅಹಿತವಾವುದು; ಸತ್ಯವಾವುದು, ಅಸತ್ಯವಾವುದು; ಶಾಶ್ವತವಾವುದು, ಕ್ಷಣಿಕವಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಮಾನವ ಜನ್ಮದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಉಳಿದ ಯಾವದೇ ಜನ್ಮದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆಹಾರ, ನಿದ್ರೆ, ಭಯ ಮತ್ತು ಮೈಥುನ ಇವು ಮಾನವ ಅಥವಾ ಉಳಿದಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ವಿವೇಕದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಮಾನವನು ಉಳಿದಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಾನವನು ತನ್ನ ವಿವೇಕವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಪಶು ಅಥವಾ ರಾಕ್ಷಸಗಿಂತಲೂ ಕೀಳನೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು.

ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದರೆ ನಾವು ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತೇವೆ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಿರುಕನ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

ಎಲ್ಲರೂ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಲಿ.

ಸುಖವು ತಾನಲ್ಲ ಎನ್ನುವದೇ ಮಹಾಪರಾಧ

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖವೇ ಬೇಕು

ಸುಖವೇ ಎಲ್ಲರ ಮತವು

ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿ ದುಃಖನುಯ

ದೇಹಭಾವ ದುಃಖನುಯ

ತನ್ನ ನಿಜದ ಭಾವ ಸುಖನುಯ

ಶ್ರೀ ಆತ್ಮಾನಂದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರಕಾಶನದ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧) ಶ್ರೀ ಶಿವಾನಂದರ ಜೀವನ ಬೋಧಾಮೃತ	೨-೦೦
೨) ನಿಜಸುಖ ಮಾರ್ಗ ಪ್ರದೀಪ	೧-೫೦
೩) ಕಾಮ ದಹನ	೨-೦೦
೪) ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರವಚನ ಸಂಗ್ರಹ	೨-೫೦
೫) ಸ್ವರೂಪ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ .	೧-೫೦
೬) ನಿಜವಾದ ನಾನು ಯಾರು ?	
ಲೇ- ಸಂರೇಂದ್ರ ಶಿ. ದೇಸಾಯಿ (ಎಂ. ಎ.)	೧-೫೦
ಧಾರವಾಡ	
೭) Self Realisation	೧-೦೦
೮) First intuition	೧-೦೦
೯) Eternal peace	೨-೦೦
೧೦) Who am I really ?	೪-೦೦
by S. S. Desai (M. A.)	
Dharwar	
೧೧) ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ	೧-೦೦
೧೨) ಪ್ರಥಮಾನುಭೂತಿ	೧-೦೦
೧೩) ಶಾಶ್ವತ ಶಾಂತಿ	೨-೦೦
೧೪) ಆತ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆ	೧-೦೦
ಲೇ--ಸಂ. ಶಿ. ದೇಸಾಯಿ	
೧೫) The goal is one, the path is one	೨-೦೦
೧೬) ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ (ಮರಾಠಿ)	೧-೦೦